

“Ἐγὼ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωὴ,,
(Ἰωάν. 18’ 6)

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ἀνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5’ 63)

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΑΠΟΥΛΟΣ † 1929

Ἔτος 112ον | Δεκέμβριος 2022 | 4373

ΤΟ ΘΕΙΟ ΒΡΕΦΟΣ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ

ΚΥΡΙΕ πρὶν ἔλθεις στὴ γῆ μας ἤσουν ὁ μέγας Αναμενόμενος. Μιὰ πονεμένη καὶ τλαιπωρημένη ἀνθρωπότητα, πληγωμένη θανάσιμα ἀπὸ τὰ πυρωμένα βέλη τῆς ἀμαρτίας, περίμενε ἐναγώνια τὴν ἐξ ὕψους ἐπίσκεψή Σου. Καὶ ὅταν «**ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου**» (Γαλάτ. δ’ 4), ἦλθες, Σὺ ὁ παντοδύναμος Θεὸς, ἀνάμεσα στοὺς μικροὺς ἀνθρώπους τῆς γῆς. «**Θεὸς ὢν προαιώνιος ἐπὶ τῆς γῆς ὠφθης καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανειστράφης**» (Μ. Βασίλειος). Ναί, ἦλθες, μεγάλη μας Ἀναμενόμενη. Σὲ εἶδαν οἱ «**ἀγαυοὺντες ποιμένες**» τῆς Βηθλεέμ. Ὁ ἄγγελος τοὺς ἐμίησε «**χαρὰν μεγάλην... ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος**». Καὶ ἐκείνοι «**ἦλθον σπεύσαντες**» καὶ Σὲ βρῆκαν «**βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ**» (Λουκᾶ β’ 10-11, 16).

Τὴ νύχτα τῆς γεννήσεώς Σου, Σὲ ἀνύμνησαν στρατιᾶς ἀγγελικῆς μὲ οὐράνιους ὕμνους καὶ ὑπερκόσμιες ἀρμονίες (Λουκᾶ β’ 13). Ἐπειτα Σὲ εἶδαν, Σὲ ἄκουσαν, Σὲ ψηλάφησαν οἱ ἄπλοοι καὶ φτωχοὶ ψαράδες τῆς Γαλιλαίας (Α’ Ἰωάν. α’ 1-3). Καὶ ὁμολόγησαν ὅτι ἤσουν πραγματικά «**ὄν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ Προφῆται**» (Ἰωάν. α’ 46). Καὶ ἀφοῦ Σὲ βρῆκαν, τὰ ἐγκατέλειψαν ὅλα καὶ ἦλθαν κοντά Σου. Ὁ λαὸς ποὺ Σὲ ἄκουγε, κρεμόταν ἀπὸ τὰ χεῖλη Σου γοητευμένος (Λουκᾶ 19’ 48). Οἱ ἐχθροὶ Σου ἔπεφταν θαμπωμένοι στὴ γῆ. Οἱ ἀμαρτωλοὶ κοντά Σου γίνονταν ἅγιοι. Οἱ διώκτες Σου φλογεροὶ μαθητῆς Σου. Ἡ παρουσία Σου σταματοῦσε ὄχι μόνο τὶς φυσικὲς θύελλες, ἀλλὰ καὶ τὶς πνευματικὲς τρικυμίες. Ὁ παντοδύναμος λόγος Σου ἀνάστανε νεκροὺς καὶ νεκρωμένες ψυχές. Ἦσουν πραγματικά ὅπως Σὲ περιμέναμε. Κραταῖος καὶ Δυνατός, Σωτὴρας καὶ Λυτρωτὴς τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ σήμερα, Κύριε, εἴκοσι ἕνα αἰῶνες μετὰ τὸν ἐρχομό Σου, Σὲ ἀναζητοῦμε μὲ τὴν ἴδια λαχτάρια καὶ τὸν ἴδιο πόθο, γιὰ νὰ μᾶς σώσεις καὶ νὰ μᾶς κυβερνήσεις. Εἶσαι ὁ μέγας μας Ἀναζητούμενος. Δὲν τὸ λέμε πάντοτε. Ὅμως ἡ ἀναζητήσιή Σου εἶναι κρυμμένη στὸ βάθος τῆς ψυχῆς μας. Πρὶν ἔλθεις οἱ ἀνθρωποὶ ἔφτιαχναν ἀγάλματα, βωμοὺς καὶ εἰδωλα «**ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὔροισιν**» (Πράξ. 17’ 27). Σήμερα φτιάχνουμε πυραύλους καὶ διαστημόπλοια ποὺ διασχιζοῦν τὸ στερέωμα. Δὲν βλέπεις, Κύριε, καὶ σ’ αὐτὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μας τὸν πόθο τῆς ψυχῆς μας νὰ Σὲ βρεῖ καὶ νὰ Σὲ ψηλαφήσει;

Ἐσένα ζητᾶμε, Κύριε, γιὰτι εἴμαστε πονεμένοι καὶ

δυστυχισμένοι μέσα στὰ πλούτη καὶ στὴ δύναμή μας. Ἐσένα ποθοῦμε οἱ ἀνθρωποὶ σήμερα ὅσο ποτὲ ἄλλοτε. Γιατὶ οἱ φόβοι μᾶς ἔχουν ζῶσει ἀπὸ παντοῦ. Οἱ ἀγωνίες μᾶς δηλητηριάζουν καθημερινά. Τὰ μολυσμένα νέφη καὶ τὰ τοξικὰ ἀπόβλητα τῆς ἀπληστίας μᾶς τοξινώνουν ἀπειλητικά. Τὸ ἄγχος κοντεῦει νὰ γίνῃ ὁ μόνιμος σύντροφος τῆς ζωῆς μας. Γι’ αὐτὸ καὶ ὅσοι Σὲ πιστεύουμε, Σὲ ἀναζητᾶμε μὲ μεγαλύτερο πόθο. Θέλουμε νὰ δοῦμε τὴ γαλήνια μορφὴ Σου, γιὰ νὰ εἰρνεύσουμε. Ποθοῦμε νὰ ἀκούσουμε τὸν λόγο Σου τὸν ὀδηγητικό, γιὰ νὰ βροῦμε τὸν δρόμο τῆς ἀγάπης. Ζητᾶμε τὴ χάρι Σου, γιὰ νὰ λυτρωθοῦμε. Ποῦ θὰ σὲ βροῦμε, λατρευτέ μας Κύριε; «**Διέλθετε ἕως Βηθλεέμ καὶ εὔρησετε βρέφος ἔσπαργανωμένον κείμενον ἐν φάτνῃ... ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος**» (Λουκᾶ β’ 11).

Ὁ Σωτὴρας καὶ Κυβερνήτης μας «**βρέφος ἔσπαργανωμένον**»! Καὶ ὅμως σ’ αὐτὴ τὴν «ἀδυναμία» κρύβεται ἡ θεϊκὴ παντοδυναμία. Τί κι ἂν ὁ ἐπιρμημένος

ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ φαντασθεῖ τὸν Κυβερνήτη καὶ Θεὸ μὲσα σὲ μιὰ φτωχικὴ φάτνη. Ἐνα μικρὸ καὶ ἀδύνατο νήπιο θὰ μπορέσει νὰ ἀπαλύνει τοὺς πόνους μας, νὰ στεγνώσει τὰ δάκρυά μας, νὰ ἐξαλείψει τὶς ἀδικίες, νὰ ξεριζώσῃ τὰ πάθη μας; Ἐμεῖς οἱ ἀνθρωποὶ, οἱ τεχνοκράτες τοῦ 21^{ου} αἰῶνα, ζητᾶμε Κυβερνήτη στὰ μέτρα μας. Ἐνα μικρὸ νήπιο τί μπορεῖ νὰ κάνει;

Καὶ ὅμως Ἐσύ, τὸ θεῖο Βρέφος τῆς Βηθλεέμ εἶσαι ὁ παντοδύναμος Θεός. Ὁ μόνος ἱκανὸς νὰ κυβερνήσῃ τὸν σημερινό μας κόσμο. Ὁ μόνος ποὺ μπορεῖ νὰ κατακτῆσει τὶς καρδιές καὶ νὰ τὶς μεταβάλλῃ ἀπὸ πέτρινες σὲ σάρκινες. Ὁ μόνος ποὺ μπορεῖ νὰ εἰρνεύσῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην στὴν σπαρασσομένη γῆ μας.

Κυβέρνησέ μας ἐσύ, θεῖο Βρέφος τῆς Βηθλεέμ, γιὰ νὰ μὴ μᾶς κυβερνήσῃ ἡ τυραννία, ἡ βία, τὸ ἐγκλημα, τὸ χάος. Ἐσὺ ὁ παντοδύναμος Θεὸς τῆς εἰρήνης, τῆς ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς χαρᾶς.

**Κυβέρνησέ μας ἐσύ,
θεῖο Βρέφος τῆς Βηθλεέμ,
γιὰ νὰ μὴ μᾶς κυβερνήσῃ ἡ τυραννία, ἡ βία,
τὸ ἐγκλημα, τὸ χάος.
Ἐσὺ ὁ παντοδύναμος
Θεὸς τῆς εἰρήνης, τῆς
ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης
καὶ τῆς χαρᾶς.**

Ἡ ἐργασία νὰ εἶναι εὐλογία καὶ ὄχι καταπίεση

Ἐντολὴ Θεοῦ ἡ ἐργασία. Φυσικὸς νόμος. Ὅλη ἡ φύση ἀθόρυβα, μυστικά, ἐργάζεται, δημιουργεῖ, καλλιτεχνεῖ. Ἀπὸ τὸ πιὸ μικρὸ ὡς τὸ πιὸ μεγάλο δημιουργήματα. Καὶ πῶς ὁ ἄνθρωπος, ἡ κορωνίδα τῆς δημιουργίας, θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ἀργεῖ; Μέσα στὸν Παράδεισο ἔδωσε ὁ Θεὸς τὴν ἐντολὴ τῆς ἐργασίας στοὺς πρωτοπλάστους, **«ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν»** (Γεν. β´ 15). Ἡ ἐργασία εἶναι εὐλογία. Εἶναι δημιουργία, χαρὰ, κοινωνικὴ προσφορά. Δὲν μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀναπτυχθεῖ σωματικά, πνευματικά καὶ ψυχικά, χωρὶς τὴν ἐργασία. Τὰ στάσιμα νερὰ μouxλιάζουν. Τὰ κινούμενα εἶναι πηγὴ δημιουργίας, χάρμα τῆς φύσεως.

Γνωστὲς ἀλήθειες ποὺ τόσο συχνὰ λησμονοῦνται ἢ ἀλλοιώνονται. Ὁ σύγχρονος ἄπληστος ἄνθρωπος μετέβαλε τὴν ἐργασία ἀπὸ πηγὴ εὐλογίας καὶ χαρᾶς σὲ ἀφορμὴ καταπίεσεως, ἀγωνίας

Ὁ Θεὸς ποὺ ἔδωσε τὴν ἐντολὴ τῆς ἐργασίας ἔδωσε καὶ τὴ συμβουλή τῆς ἀναπαύσεως. Ἀκριβῶς γιατί ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μηχανή, γιὰ νὰ λειτουργεῖ ἀκατάπαυστα.

καὶ ἄγχους. Ἀπὸ τίς πιὸ διαδεδομένες ἀσθένειες τῆς ἐποχῆς μας «ἡ ἀρρώστια τῶν διευθυντῶν». Οἱ ἀλκοολικοὶ τῆς ἐργασίας. Ἡ ἐργασία ὄχι μέσον ἀλλὰ σκοπός. Ἡ

ἐργασία ποὺ καταπονεῖ, ποὺ καταβάλλει, ἐξοντῶνει καὶ ἀχρηστεύει τὸν ἄνθρωπο. Τοῦ δημιουργεῖ ἔνταση, ἐκνευρισμό, ἔξαψη, ἐκρήξεις. Πόσες ἀσθένειες ἔχουν πολλαπλασιασθεῖ ἐπικίνδυνα ἐξ αἰτίας τῆς καταστάσεως αὐτῆς! Ἡ ὑπερένταση, μαζί με τὴ μηχανοποιημένη ἐργασία, ὑποσκάπτει ὄχι μόνο τὸν σωματικὸ, ἀλλὰ καὶ τὸν ψυχικὸ ὀργανισμό. Ἡ κόπωση εἶναι ὁ χειρότερος σύμβουλος γιὰ τίς ἀνθρώπινες σχέσεις. Ὁ κουρασμένος ἄνθρωπος, εἶναι ὁ ἀξιολύπητος ἄνθρωπος. Δὲν ἀπολαμβάνει οὔτε τοὺς καρποὺς τῶν κόπων του. Ἀχρηστεύεται γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ τὸ περιβάλλον του. Ὁ ἐκνευρισμὸς ποὺ ἀκολουθεῖ μπορεῖ νὰ τὸν καταντήσῃ ἀκοινωνήτο καὶ ἀντικοινωνικό.

Καὶ δὲν πρόκειται μόνο γιὰ τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τίς πολλὰς εὐθύνες, γιὰ τοὺς λίγους ποὺ κατέχουν ὑψηλὰ θέσεις. Πρόκειται γιὰ τοὺς πολλούς. Σήμερα σχεδὸν τὸ σύνολο πάσχει ἀπὸ τὸ σύνδρομο τοῦ πο-

λυάσχολου, ἔστω καὶ ἂν δὲν ἔχει κάποια σοβαρὴ, συγκεκριμένη καὶ ὑπεύθυνη ἐργασία.

Ὁ Θεὸς ποὺ ἔδωσε τὴν ἐντολὴ τῆς ἐργασίας ἔδωσε καὶ τὴ συμβουλή τῆς ἀναπαύσεως. Ἀκριβῶς γιατί ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μηχανή, γιὰ νὰ λειτουργεῖ ἀκατάπαυστα. Εἶναι ψυχοσωματικὸς ὀργανισμὸς καὶ ἔχει καὶ ἄλλες

ἐφέσεις, ἀνατάσεις, πόθους ἱερούς, βαλμένους ἀπὸ τὸν Δημιουργό. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή καθιέρωσε τὴν ἀργία τῆς ἑβδομῆς ἡμέρας. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ Κύριος. Στοὺς μαθητὲς, ὕστερα ἀπὸ τὴν κοπιαστικὴν περιοδεία τους, τοὺς δίνει ἐντολὴ ἀγάπης καὶ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴ σωματικὴ τους ὑγεία καὶ τὴν ψυχικὴ τους ἀνανέωση: **«Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον»** (Μάρκ. στ´ 31). Ἀποσυρθεῖτε σὲ ἥσυχον μέρος, γιὰ νὰ ξεκουρασθεῖτε λίγο.

Καὶ σήμερον ὑπάρχει ἡ ἑβδομαδιαία ἀργία. Καὶ ὄχι μονοήμερη, ἀλλὰ διήμερη. Τὸ Σαββατοκύριακο εἶναι πιὰ καθιερωμένο γιὰ τοὺς πολλούς. Τὸ μεγάλο ἐρώτημα εἶναι, πῶς αὐτὰ τὰ «weekends» χρησιμοποιοῦνται; Ὑπηρετοῦν τὸν σκοπό, γιὰ τὸν ὁποῖο καθιερώθηκαν; Γίνονται εὐκαιρία, γιὰ νὰ ξεκουρασθεῖ καὶ ἀνανεωθεῖ ὁ ἄνθρωπος, νὰ ἀνακτήσῃ τίς δυνάμεις του ἢ γίνονται ἀφορμὴ μεγαλύτερης σωματικῆς κοπώσεως καὶ ψυχικῆς ἀποδιοργανώσεως; Περιορίζονται οἱ δραστηριότητες ἢ ἀλλάζουν μορφή καὶ συνεχίζεται ἡ ἐξοντωτικὴ κούρσα τῆς ἀγωνιώδους μέριμνας; Σκεπτόμαστε καθόλου, πῶς πλάι στὶς σωματικὰς ἔχομε ἐξίσου καὶ πνευματικὰς ἀνάγκες; Μᾶς ἀπασχολεῖ ἡ ψυχικὴ μας τροφοδοσία, ἡ πνευματικὴ μας καλλιέργεια, ὅσο καὶ ἡ σωματικὴ;

Κανένας δὲν θὰ ἰσχυρισθεῖ, ὅτι τὸ διήμερον πρέπει νὰ εἶναι κατάστασις πλήρους ἀπραξίας. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ βρεθεῖ καὶ λίγος ἢ πολὺς χρόνος γιὰ μιὰ μεγαλύτερη ἐπικοινωνία μετὰ τοὺς οἰκείους μας, μετὰ τὸν Θεό, μετὰ τὸν ἑαυτό μας; Οἱ γονεῖς ἰδιαίτερα σκέφθηκαν ποτέ, ὅτι τὰ παιδιά τους, γιὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν ὁμαλά, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τίς σύγχρονες παγίδες, ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ τὴ συμπαράστασή τους; Ἐχουν πιὸ μεγάλη ἀνάγκη ἀπὸ τὸν χρόνο τους, παρὰ ἀπὸ τὰ χρήματά τους καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τους. Καὶ ὁ χρόνος αὐτὸς πότε ἄλλοτε θὰ βρεθεῖ; Ἄν σήμερα γίνεται τόσος λόγος γιὰ κρίσιμη οἰκογένεια, γιὰ τὴν αὔξησι τῶν διαζυγίων, γιὰ ἔξαρση στὶς παρεκτροπὲς τῶν παιδιῶν, μήπως καὶ ἐκεῖ πρέπει νὰ ἀναζητήσουμε τὴν αἰτία;

Ναός του Ἁγίου Πνεύματος

Ὁ Χριστιανισμὸς ὄχι μόνο δὲν περιφρονεῖ τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὸ τιμᾷ καὶ τὸ ἐξυψώνει. Μεγαλειώδη ἀπόδειξη ἀποτελεῖ ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ ποῦ μὲ τὴ θεία Γέννησή Του ἀπὸ τὴν ἀειπάρθενο Θεοτόκο προσέλαβε καὶ ἐξαγίασε καὶ τίμησε τὴν ἀνθρώπινη φύση.

Νὰ γιατί λέμε, πὼς ὁ Χριστιανισμὸς βλέπει τὸ ἀνθρώπινο σῶμα ὡς τὸ ἰδιαίτερος τιμηθὲν ἀριστουργημα τῶν δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ. Καὶ τοῦτο γιατί πέραν ὄλων τῶν ἄλλων ὁ προορισμὸς του δὲν εἶναι μόνο γήϊνος, εἶναι καὶ οὐράνιος. Δὲν ἀφανίζεται οὔτε ἐξαφανίζεται μὲ τὸν θάνατο. **«Ἐνδύεται τὴν ἀφθαρσίαν... καὶ τὴν ἀθανασίαν»** (Α΄ Κορινθ. ιε΄ 53). **«Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ»** (Φιλιπ. γ΄ 21). Ποιὸς μπορεῖ νὰ συλλάβει μιὰ τέτοια τιμὴ! Ποιὰ δόξα τοῦ ἐπιφυλάσσεται!

Ὁ ἄνθρωπος ψυχὴ καὶ σῶμα, πνεῦμα καὶ ὕλη, σὲ μιὰ ἐσωτερικὴ ἐνότητα. Παραστατικὴ ἢ περιγραφὴ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου στὴν Ἁγία Γραφή. Δείχνει τὴν ἰδιαίτερη φροντίδα τοῦ Θεοῦ. Ὁλόκληρο τὸ ἀναγνῶσκον σύμπαν τὸ δημιουργεῖ ὁ Θεὸς μὲ ἓνα Του λόγο. Δὲν κάνει τὸ ἴδιο προκειμένου γιὰ τὸν ἄνθρωπο. **«Ποιῶμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν»** (Γενέσ. α΄ 26). Στιγμὴ ἱερή, ὅπου συσκέπτεται, κατὰ κάποιον τρόπο, ἡ Ἁγία Τριάδα. Καὶ ὕστερα ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς μὲ ξεχωριστὸ ἐνδιαφέρον πλάθει τὸ ἀνθρώπινο σῶμα καὶ τὸ ἐμψυχώνει μὲ τὴν πνοή Του.

Ποιὸς, λοιπόν, μπορεῖ νὰ περιφρονήσει αὐτὸ τὸ θαῦμα τῆς δημιουργίας; Ὅποιος περιφρονεῖ τὸ δημιούργημα περιφρονεῖ καὶ τὸν Δημιουργό. Καὶ ἀσφαλῶς μιὰ τέτοια στάση δὲν ἦταν δυνατόν νὰ υἱοθετηθεῖ ποτὲ ἀπὸ τὸν Χριστιανισμὸ. Ὁ ἄνθρωπος **«κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν»** Θεοῦ. Μοναδικὴ τιμὴ. Ὁ παντοδύναμος Θεὸς ἐμψυχώνει τὴν ταπεινὴ ὕλη, τῆς δίνει πνοὴ ζωῆς. Δημιουργεῖ μιὰ θαυμαστὴ ἐνότητα ἀνάμεσα στὴν ψυχὴ καὶ στὸ σῶμα. Μέσα σὲ ὅλη τὴ δημιουργία μόνο ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἀνυψώνεται μέχρι τὸν Δημιουργό του καὶ νὰ ἐπικοινωνεῖ μαζί Του. Καὶ τὸ σῶμα συμμετέχει στὸ ἱερὸ αὐτὸ ἔργο.

Ὁ ἄνθρωπος, λοιπόν, ἀποτελεῖ μιὰ θαυμαστὴ ὕλικὴ καὶ πνευματικὴ ἐνότητα. Τὸ ἀνθρώπινο σῶμα δὲν εἶναι ἢ φυλακὴ καὶ τὸ δεσμωτήριο τῆς ψυχῆς, ἢ πηγὴ παντὸς κακοῦ, ὅπως φρονοῦσε ἡ προχριστιανικὴ ἀνθρωπότητα. Εἶναι τὸ σπίτι τῆς, τὸ ὄργανό τῆς. Μὲ αὐτὸ ἐκφράζεται, ἐξωτερικεύεται, ἔρχεται σὲ ἐπικοινωνία μὲ ὅλη τὴ δημιουργία. Ἡ ἐπιστήμη, ἡ φιλοσοφία, ἡ τέχνη, ὁ πολιτισμὸς, ἡ ἀρετὴ, γιὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν

ἔχουν ἄμεση τὴν ἀνάγκη ἀπὸ τὸ σῶμα. Τὸ σῶμα εἶναι πλασμένο νὰ ὑπηρετεῖ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ πνεῦμα νὰ ἐμψυχώνει τὸ σῶμα. Τὰ ἀριστουργήματα τῆς τέχνης ποῦ συγκινοῦν τὴν ψυχὴ, γιὰ νὰ δημιουργηθοῦν, πρέπει τὸ σῶμα νὰ χειρισθεῖ τὸν χρωστήρα ἢ τὴν σμίλη. Ἡ γλώσσα θὰ χρησιμοποιηθεῖ, γιὰ νὰ ὑμνήσει τὸν Θεὸ καὶ νὰ βοηθήσει τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ αὐτὰ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης δὲν γίνονται, ἂν δὲν συνεργασθεῖ τὸ συναίσθημα μαζί μὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος.

Καὶ τὸ σῶμα δὲν εἶναι ἀπλῶς τὸ κατοικητήριο τῆς ψυχῆς. Εἶναι ὁ ἐμψυχὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τόπος ἱερὸς ποῦ λατρεύεται ὁ Θεός. **«Οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστίν;»** (Α΄ Κορινθ. στ΄ 19). Ναὸς μέσα στὸν ὁποῖο σκηνώνει τὸ τρίτο πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ κάνει τὴν καρδιά μας πιὸ καθαρὴ ἀπὸ τὸ κρύσταλλο, πιὸ λαμπερὴ ἀπὸ τὸν ἥλιο. Αὐτὸ τὸ φρόνημα εἶχαν οἱ Χριστιανοὶ γιὰ τὸ σῶμα. Λέγεται γιὰ τὸν μάρτυρα Λεωνίδα, τὸν πατέρα τοῦ Ὀριγένη, πὼς ὅταν τὸ παιδί του ἦταν βρέφος στὴν κούνια, τὸ πλησίαζε τὴν ὥρα ποῦ ἀναπαυόταν, ἐλευθέρωνε τὸ βρεφικὸ στήθος, ἔσκυβε μὲ σεβασμὸ καὶ τὸ ἀσπαζόταν μὲ εὐλάβεια, γιατί πίστευε πὼς μέσα ἐκεῖ κατοικοῦσε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Καταλαβαίνουμε ποιὰ εὐθύνη μᾶς βαραίνει. Τὸ σῶμα μας πρέπει νὰ διατηρεῖται καθαρὸ ἀπὸ κάθε μολυσμὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ χρησιμοποιεῖται στὴν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος Του τοῦ Ἁγίου.

Εἶναι φανερὸ ἐπομένως, πὼς τὸ σῶμα μας ὡς ναὸς ἀνήκει στὸν Θεό. Ἐμεῖς ἔχουμε χρέος νὰ τὸ πλησιάσουμε μὲ τὸν ἀνάλογο σεβασμὸ καὶ νὰ τὸ διατηροῦμε καθαρὸ, γιὰ νὰ προσφέρει ἀληθινὴ λατρεία στὸν ζῶντα Θεό. **«Δοξάσατε τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ»** (Α΄ Κορινθ. στ΄ 19-20).

Τὸ σῶμα μας, λοιπόν, ναὸς Θεοῦ καὶ κατοικητήριο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ καὶ μέλος Χριστοῦ. **«Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν;»** (Α΄ Κορινθ. στ΄ 15). Τὸ κάθε ἀνθρώπινο σῶμα δὲν εἶναι φτηνὴ σάρκα. Εἶναι μέλος τοῦ μυστικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Τὸ σῶμα τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι σφραγισμένο μὲ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, προορισμένο νὰ ἀναστῆ καὶ νὰ ζήσει αἰώνια στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μετέχουμε στὴ θεότητα Ἐκείνου ποῦ καταδέχθηκε μὲ τὴ θεία Γέννησή Του νὰ μετᾶσχει στὴ δική μας ἀνθρώπινη φύση. Μέσα μας κυκλοφορεῖ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Λοιπόν, περιφρονεῖ ὁ Χριστιανισμὸς τὸ σῶμα; Ὁχι, γιατί ἐκεῖ κατοικεῖ ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς καὶ Σωτῆρας τος.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟ 2023

Αὐτὸ ποῦ κατεξοχὴν λείπει ἀπὸ τὴν πολυπαθὴ ἐποχὴ μας εἶναι ἡ εἰρήνη: ἡ εἰρήνη στὸν κόσμον γύρω μας, ἀλλὰ καὶ ἡ εἰρήνη στὶς καρδιὰς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ αὐτὰ τὰ δύο δὲν εἶναι ἀσχετα. Δὲν μπορεῖ νὰ βασιλεύσει ἡ εἰρήνη στὸν κόσμον γύρω μας, ἂν πρῶτα δὲν βασιλεύσει μέσα μας. Στὴν κατὰ Χριστὸν εἰρήνη εἶναι ἀφιερωμένο τὸ εορτολόγιο τοῦ 2023.

Τιμὴ 1,00 €

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἦν πνεῦμα

ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακῦψαι εἰς τὸ παντελές. ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· ἕξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ I' ΛΟΥΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιγ' 10-17
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. γ' 23-δ' 5

ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῆ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος καὶ εἶπεν· ὑπο-

κριτά· ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραάμ οὖσαν, ἦν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτώ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῆ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ».

ΠΗΓΗ ΔΩΡΕΩΝ

«Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου».

Μέσα στὸ πλῆθος ποὺ τὸ Σάββατο ἐκεῖνο γέμιζε τὴν συναγωγή, ὁ Κύριος διέκρινε τὴ δυστυχημένη γυναίκα. **«Ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακῦψαι εἰς τὸ παντελές».** Ἄν καὶ δεκαοκτὼ χρόνια τὸ σῶμα της ἦταν κυρτωμένο, ἐρχόταν στὴ συναγωγή, γιὰ νὰ προσευχηθεῖ καὶ νὰ ἀκούσει λόγο Θεοῦ. Καὶ τὸ παράδειγμά της βάζει μπροστά μας ἕνα θέμα γιὰ αὐτοκριτική: Ὑπάρχει στὴν καρδιά μας

ὁ πόθος τῆς λατρείας;

Ἀσφαλῶς εἶναι πολλοὶ αὐτοὶ ποὺ πιστεύουν πραγματικὰ στὸν Θεὸ καὶ τὸν λατρεύουν ὅπως πρέπει. Ὅμως εἶναι περισσότεροι ἐκεῖνοι οἱ «Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ» ποὺ στὶς ψυχές τους ἔχει μαραθεῖ αὐτὸς ὁ πόθος.

«Ξέρετε, ἡ σημερινὴ ζωὴ ἔχει τόσες ἀπαιτήσεις... Ἀκόμα καὶ τὴν Κυριακὴ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ δουλεύω», λέει ὁ ἕνας. «Πρέπει νὰ ἐτοιμάσω φαγητό, νὰ τακτοποιήσω τὰ παιδιά», λέει ἡ ἄλλη. Καὶ οἱ προφάσεις εἶναι ἀτέλειωτες. Καὶ ὄχι μόνο ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς βιοπαλαιστὲς. Ἀλλὰ μήπως ὅσοι ἐκκλησιάζονται δὲν ἔχουν δουλειές ἢ ἐγκαταλείπουν τὰ σπίτια τους; Ὅταν κανεὶς θέλει, μπορεῖ μιὰ χαρὰ καὶ τὶς δουλειές του νὰ ρυθμίσει καὶ χρόνο νὰ ἐξοικονομήσει γιὰ τὸν ἐκκλησιασμό. Κι ἂς μὴν ξεχνᾶμε ὅτι ἡ ἐργασία ποὺ γίνεται τὴν ὥρα τῆς Θείας Λειτουργίας, χωρὶς ἀπόλυτη καὶ ἔκτακτη ἀνάγκη, δὲν μπορεῖ νὰ εὐλογηθεῖ ἀπὸ τὸν Θεό. Πῶς νὰ μᾶς βοηθήσει ὁ Θεός, ὅταν μὲ τὴ στάση μας διακηρύττουμε ὅτι δὲν τὸν ὑπολογίζουμε;

Ἄν αὐτὸ ἰσχύει γιὰ ὅσους ἔχουν δουλειές, τί νὰ πεῖ κανεὶς γιὰ ὅσους ἀφήνουν τὴ θεία λατρεία γιὰ τὸ κυνήγι, τὴν ἐκδρομὴ ἢ τὸν ὕπνο ἐπειδὴ διασκέδαζαν ὅλη τὴ νύχτα; Ἡ γιὰ τὴ ξενύχτησαν βλέποντας τηλεόραση; Καὶ βρίσκουν τὴν ὥρα τῆς θείας Λειτουργίας γιὰ νὰ τακτοποιήσουν ὅλα αὐτά...

Καὶ ἄλλες δικαιολογίες μὲ βάση πάντοτε τὴν ἀδιαφορία προβάλλονται ἀπὸ ἄλλους, γιὰ νὰ ἀπουσιάσουν ἀπὸ τὴ θεία Λειτουργία. Ἀπὸ τὸ ὅτι δὲν εἶναι καλλίφωνος ὁ παπᾶς ἢ ὁ ψάλτης, μέχρι τὸν

καιρὸ καὶ μέχρι ἀκόμα τὸ νὰ τὴν ἀκούει ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο ἢ νὰ τὴν παρακολουθοῦν στὴν τηλεόραση.

Πόσο πρόχειρες, πόσο ἐπιπόλαιες εἶναι οἱ δικαιολογίες αὐτές! Γιατὶ ὁ ἐκκλησιασμός δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ ἐκπλήρωση ἑνὸς καθήκοντος. Εἶναι κυρίως

ἀληθινὴ πηγὴ εὐλογιῶν.

Ἄς θυμηθοῦμε τί κέρδισε ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα τῆς λατρείας ἐκεῖνη ἢ **«συγκύπτουσα»** γυναίκα. Ὁ Κύριος τὴν εἶδε, τὴν φώναξε νὰ πλησιάσει, ἔβαλε πάνω της τὰ χέρια του καὶ ἐκεῖνη **«παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν».** Ἦλθε στὴ συναγωγή, γιὰ νὰ διδαχθεῖ καὶ νὰ ἀνακουφίσει τὴν ψυχὴ της. Ἄλλ' ὅμως ὁ Χριστὸς τῆς χάρισε καὶ τὴ σωματικὴ της υγεία. Ὁ Θεὸς δὲν ἀδιαφορεῖ γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν παιδιῶν του ποὺ τὸν ἀγαποῦν καὶ τὸν λατρεύουν. Στὸν ναὸ ἰδιαίτερα κατὰ τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας νιώθει κανεὶς τὴ μυστηριώδη χάρις τοῦ Χριστοῦ. Δὲν εἶναι μόνο ἡ διδασκαλία του καὶ τὸ κήρυγμα ποὺ μᾶς καθοδηγοῦν καὶ μᾶς ἐνισχύουν στὴ ζωὴ μας. Μᾶς προσεγγίζει μ' ἕναν ἄλλο τρόπο προσφέροντας τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του, γιὰ νὰ ἀνορθώσει τὴν ἀσθενική, **«συγκύπτουσα»** ὑπαρξή μας. Ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος γίνονται **«αὐτὸ τὸ τίμιον Σῶμα... καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».** Ὁ Κύριος τοῦ παντὸς ἔρχεται νὰ κατοικήσει μέσα μας, νὰ μεταμορφώσει τὴ ζωὴ μας.

Ἔτσι γιὰ ὅσους ἔρχονται μ' εὐλάβεια στὴν ἐκκλησία σὲ κάθε Θεία Λειτουργία, εἶναι ξεκούρασμα ψυχῆς, σταθμὸς ἀνεφοδιασμοῦ. Ἐρχεται κανεὶς κυρτωμένος ἀπὸ τὸ βάρος τῶν μεριμνῶν, τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς, ἀπὸ τὸ βάρος ἴσως μιᾶς μυστικῆς ἐνοχῆς, καὶ φεύγει ἀνορθωμένος. Μὲ τὴν εἰρήνη τοῦ Θεοῦ στὴν καρδιά του, μὲ τὸ νέο θάρρος γιὰ τὴ συνέχιση τοῦ ἀγῶνα του. Καὶ συχνότατα ἐπιστρέφει στὴ δουλειά του καὶ βρίσκει μιὰ θαυμαστὴ λύση, ποὺ ἐντελῶς ἀπροσδόκητα παρουσίασε ὁ Θεός.

«Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε

τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι πάντα. καὶ ἦρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες, ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκη ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπε· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπε· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἔλθεῖν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΙΑ΄ ΛΟΥΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. 16΄ 16-24
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Κολ. γ΄ 4-11

καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκείνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ

αὐτοῦ· ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δεῖπνου».

ΟΤΑΝ Ο ΘΕΟΣ ΠΡΟΣΚΛΕΙ

«Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι πάντα».

Ἡ πρόσκληση παρουσιάζεται τιμητικὴ καὶ ἐπίμονη. «Ἐλάτε, ὅλα εἶναι ἔτοιμα» λέει ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ οἰκοδεσπότη στοὺς πρῶτους προσκεκλημένους. Καὶ ὅταν ἐκείνοι μὲ διάφορες προφάσεις ἀρνοῦνται, κατὰ ἐντολὴ τοῦ κυρίου του τρέχει στὶς πλατεῖες, στὰ στενὰ τῆς πόλης, γιὰ νὰ ὀδηγήσει στὸ δεῖπνο τοὺς φτωχοὺς καὶ κατατρεγμένους τῆς ζωῆς. Θέλει νὰ ἀπολαύσουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότεροι ἄνθρωποι τὴ μεγάλη χαρὰ, ποὺ ἔχει ἐτοιμάσει. Ἀλλὰ

γιὰ τί εἶδους δεῖπνο πρόκειται;

Ἐδῶ ὑπάρχει ἓνας διπλὸς συμβολισμὸς, ποὺ πρέπει νὰ προσέξουμε. Ὁ Κύριος μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ δεῖπνου ἀναφέρεται στὴν μεγάλη χαρὰ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἔχει ἐτοιμάσει ὁ Οἰκοδεσπότης τοῦ σύμπαντος γιὰ ὅλους ἐμᾶς. Ἡ λέξη «μέγα» τονίζει τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴ σημασία αὐτοῦ τοῦ δεῖπνου. Δὲν πρόκειται ἐδῶ γιὰ κάτι ἀπλό, συνηθισμένο. «Ἐποίησε δεῖπνον μέγα».

Ἄς τὸ προσέξουμε αὐτό, γιατί συχνὰ μᾶς διαφεύγει. Ἡ «**βασιλεία τοῦ Θεοῦ**», στὴν ὁποία μᾶς καλεῖ ὁ Χριστός, δὲν εἶναι κάτι μικρό. Στὸ δεῖπνο αὐτὸ τὸ «**μέγα**», ποὺ μᾶς περιμένει στὸ ἑσπέρας τῆς ζωῆς μας, θὰ ἔχουμε τὴν εὐκαιρία ὄχι ἀπλῶς νὰ χαροῦμε, ἀλλὰ νὰ παρακαθίσουμε, νὰ συνομιλήσουμε «πρόσωπο πρὸς πρόσωπο» μὲ τὸν Θεό, νὰ ἀπολαύσουμε τὰ ἀγαθὰ του.

Ἀλλὰ καὶ ὅσοι βρισκόμαστε ἀκόμη σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴ γῆ ἔχουμε τὴν εὐκαιρία νὰ γευθοῦμε κάτι ἀπὸ τὴ μεγάλη αὐτὴ εὐφροσύνη. Γιατὶ καὶ ἐδῶ στὴ γῆ τελεῖται ἓνα «**δεῖπνο μέγα**»: Τὸ μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας, στὸ ὁποῖο μᾶς καλεῖ ὁ Χριστός, γιατί ἀποτελεῖ τὴν οὐράνια πρόγευση, ἀλλὰ καὶ τὴν προϋπόθεση συμμετοχῆς στὸ διαρκὲς μέγα δεῖπνο τῆς βασιλείας του. «**Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίετε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον...**» (Ἰωάν. στ΄ 53-54). Ὑπάρχει μιὰ ἐσωτερικὴ σχέση τοῦ ἐνὸς δεῖπνου, τοῦ ὀριστικοῦ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, μὲ τὸ ἄλλο, τῆς θείας Εὐχαριστίας, ποὺ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή παρέλαβε καὶ τελεῖ ἡ Ἐκκλησία. Τὸ πρῶτο εἶναι κάτι ποὺ προσδοκοῦμε. Τὸ δεύτερο, τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου, εἶναι ἤδη ἐμπρὸς μας, συγκεκριμένο. Συνεχῶς ὁ Κύριος μᾶς προσκαλεῖ σ' αὐτό. Ἡ πρόσκλη-

σὴ του ὁμῶς γίνεται ἰδιαίτερα ἐπίμονη σὲ περιόδους μεγάλων πνευματικῶν γεγονότων, ὅπως οἱ ἡμέρες τῶν Χριστουγέννων, στὶς ὁποῖες ὀδηγοῦμαστε.

Ἀλλὰ πῶς πρέπει νὰ δοῦμε αὐτὴ τὴν πρόσκληση;

Ὅπως εἶναι. Πρόσκληση τιμῆς σὲ «**δεῖπνο μέγα**», δεῖπνο χαρᾶς πολλαπλῆς εἶναι. «**Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι πάντα**» μᾶς φωνάζει ὁ Κύριος. Καὶ ὁ λειτουργὸς του σὲ κάθε λειτουργία πρὸ συγκεκριμένα μᾶς δείχνει τὸν τρόπο καὶ τὸν δρόμο ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθήσουμε, γιὰ νὰ προσέλθουμε ἀξίως στὸ δεῖπνο αὐτό. «*Μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθετε*», Ὁ λόγος του ἀφορᾶ τὴ συγκεκριμένη προσέλευσή μας στὸ «*μυστικὸ δεῖπνο*» τῆς θείας Εὐχαριστίας, ἀλλὰ καὶ γενικότερα καθορίζει τὸ πῶς θὰ ὀδηγηθοῦμε στὸ οὐράνιο δεῖπνο, τοῦ ὁποῖου ἡ θεία Κοινωνία ἀποτελεῖ τὸν ἀρραβῶνα.

Μετὰ φόβου Θεοῦ. Μὲ δέος, κατάνυξη, φόβο ἱερό. Μὲ συναίσθηση βαθιά ὅτι μᾶς καλεῖ ὁ Θεός, ὅτι προσεγγίζουμε Αὐτόν, στὸν ὁποῖο ὀφείλεται τὸ πᾶν, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἐξαρτᾶται τὸ πᾶν, ποὺ εἶναι τὸ πᾶν, ἡ ἀπειρη Σοφία καὶ Ἀλήθεια καὶ Δύναμη, ἡ μόνη ἀπόλυτη ὕπαρξη. Ἄς μιμηθοῦμε τοὺς ἁγίους, ποὺ, ὅταν σκέπτονταν τὸν Θεό, ἔνιωθαν ρίγος καὶ θάμβος.

Τὸν γνήσιο φόβο τοῦ Θεοῦ συνοδεύει πάντοτε ἡ πίστη. Κανεὶς δισταγμὸς δὲν χωραεῖ γιὰ τὴν πραγματικότητα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὸ νόημα τῆς θείας Εὐχαριστίας.

Ἀλλὰ δὲν φθάνουν ὁ φόβος καὶ ἡ πίστη. Σ' ἓνα δεῖπνο, ποὺ τὸ προσφέρει ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἀπαραίτητα ἡ ψυχὴ πρέπει νὰ εἶναι ντυμένη μὲ ἀγάπη. Πῶς θὰ καλέσουμε καὶ θὰ δεχθοῦμε στὴν ψυχὴ μας τὸν Χριστό, ὅταν τὴν πλημμυρίζουν αἰσθήματα ἀντιπάθειας γιὰ τοὺς ἀδελφούς μας; Καὶ πῶς θὰ μπορέσουμε ποτὲ νὰ εἴμαστε συνδαιτυμόνες στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι Ἀγάπη, κουβαλώντας στὴν ψυχὴ μας τὸ μῖσος;

Ἄς ἀγνίζουμε τὶς καρδιές μας. Ἰδιαίτερα αὐτὲς τὶς ἅγιες ἡμέρες ποὺ πλησιάζουν, καὶ στὴν πρόσκληση ποὺ ὁ Κύριος μᾶς ἀπευθύνει «**ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι πάντα**» μὲ συναίσθηση ἃς ἀπαντήσουμε: «*Ναί, Κύριε, ἐρχόμαστε. Ἀξιώσέ μας τὸ κάθε μας βῆμα νὰ εἶναι βῆμα πρὸς τὸ δεῖπνο σου μετὰ φόβου, πίστεως καὶ ἀγάπης*».

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

«Ἀγαπᾶτε τούς ἐχθρούς ὑμῶν...»

«Στὴν Π. Διαθήκη συναντᾶμε χωρία ποὺ πα-
ρακινουῦν σὲ ἀνταπόδοση ἢ καὶ μίσος κατὰ τῶν
ἐχθρῶν. Σὲ μερικοὺς ὕμνους, ὑπάρχουν προ-
σευχὲς κατὰ τῶν ἐχθρῶν π.χ. «Πρόσθετε αὐτοῖς
κακά, Κύριε, πρόσθετε αὐτοῖς κακά τοῖς ἐνδόξοις
τῆς γῆς». Ἐπιτρέπονται οἱ προσευχὲς αὐτές; Καὶ
ἀκόμη πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦμε κατάρες;»

Ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι ξεκάθαρη.
Σὲ καμία περίπτωση δὲν ἐπιτρέπονται προσευχὲς
ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Τὸ ἀντίθετο, ἐπιβάλλεται νὰ
εὐχόμεσθε καὶ νὰ προσευχόμεσθε ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν.
Βεβαίως οἱ ἰουδαϊκοὶ ψαλμοὶ περιέχουν κατάρες
κατὰ τῶν πολεμίων καὶ ἀλλοθρήσκων ποὺ ἀπει-
λοῦσαν τὴν πίστιν τους. Τὸ ἐκδικητικὸ πνεῦμα ἐκδη-
λώνεται καὶ σὲ ἄλλες σελίδες τῆς Π. Διαθήκης. Ἀλλὰ
δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν
στηρίζεται μόνο στὴν Π. Διαθήκη, ἀλλὰ χρησιμοποιεῖ
καὶ τὴν Παλαιὰ συμπληρωμένη ἀπὸ τὴν Καινὴ.

Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε μερικὰ ἀπὸ τὰ πο-
λυάριθμα χωρία τῆς Κ. Διαθήκης: «**Τὰ ἀρχαῖα
παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα**» (Β΄
Κορινθ. ε΄ 17). «**Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν,
ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους**» (Ἰωάν. ιγ΄ 34). «**Ἀγαπᾶτε
τούς ἐχθρούς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμέ-
νους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς
καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ (ὄχι κατὰ) τῶν ἐπηρε-
αζόντων καὶ διωκόντων ὑμᾶς**» (Ματθ. ε΄ 44).

Ἐχουν καμιά σχέση οἱ ἐντολὲς αὐτὲς τῆς Κ. Δια-
θήκης μὲ ἀπειλὲς καὶ κατάρες; Τὸ πνεῦμα τοῦ Χρι-
στιανισμοῦ εἶναι πνεῦμα ἀγάπης, μεγαλοψυχίας,
εὐσπλαχνίας, ἀμνησικακίας, συγχωρητικότητας,
εὐλογιῶν. Καὶ ὄχι μόνο στὰ λόγια καὶ στὶς προσευ-
χὲς, ἀλλὰ καὶ στὴν ψυχὴ καὶ στὴν πράξη. «**Ἀπὸ
καρδίας**», συγχωρεῖ ὁ ἀληθινὸς Χριστιανὸς καὶ
δὲν ἀφήνει ἴχνος ἀντιπάθειας.

Προχωρεῖ, λοιπόν, ἀπὸ τὴν συχώρηση στὴν
ἀγάπην καὶ στὴν εὐεργεσία. Στὴν εὐεργεσία ποὺ
παίρνει διαστάσεις αἰωνιότητος. Συνιστᾶ στὴ θέσιν
τοῦ μίσους νὰ βάλουμε τὴν ἀγάπην. Τὸ κακὸ νὰ τὸ
νικήσουμε μὲ τὸ καλὸ. Καὶ ἐπειδὴ οἱ δικές μας δυ-
νατότητες εἶναι περιορισμένες, μᾶς προτρέπει νὰ
προσευχόμεσθε γιὰ τοὺς ἐχθροὺς μας, γιὰ νὰ τοὺς
εὐεργετήσῃ ὁ Θεός.

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς στὴν ἐπὶ
τοῦ Ὄρους Ὁμιλία Του συμπλήρωσε τὸν Μωσαϊ-
κὸ Νόμο καὶ ἀπαιτοῦσε ἀπὸ τοὺς μαθητὲς Του,
ὅπως «**ἡ δικαιοσύνη αὐτῶν περισσεύσῃ πλεῖον
τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων**». Διαφορετικὰ
ἂν μείνουν στὰ παλιὰ δὲν πρόκειται νὰ «**εἰσελ-
θουν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν**» (Ματθ.
ε΄ 20). Αὐτὸ τὸ «πλεῖον» λέει πολλά. «**Παρῆλθεν
ἡ σκιά τοῦ νόμου, τῆς χάριτος ἐλθούσης**». Τὸ
«γάλα» τῶν ἀρχαίων ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ τὴν
«στερεὰν τροφήν... τῶν τὰ αἰσθητήρια γεγυ-

μνασμένα ἐχόντων» (Ἐβρ. ε΄ 14). Τὶς ἀστραπὲς
καὶ τὶς βροντὲς τοῦ Σινᾶ ἔσβησε ἡ διδασκαλία τῆς
ἀγάπης καὶ τῆς φιλάνθρωπιᾶς τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ.
Γι' αὐτὸ καὶ μᾶς θεωρεῖ πᾶ φίλους καὶ ὄχι ἐχθροὺς
ἢ δούλους. «**Ἕμεῖς φίλοι μου ἐστε... οὐκέτι ὑμᾶς
λέγω δούλους**» (Ἰωάν. ιε΄ 14-15).

Ἐπομένως τὰ ἐπίμαχα χωρία τῆς Π. Διαθήκης
πρέπει νὰ τὰ ἀντικρίζουμε μέσα ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς
Κ. Διαθήκης. Ἡ ἀτέλειά τους δὲν ὀφείλεται στὸν
Νομοθέτη. Ὀφείλεται στὴν ἀτέλεια τῶν ἀνθρώπων
πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπευθύνονταν. Γράφει ὁ ἱερὸς
Χρυσόστομος: «*Μηδεὶς ἀκούων ὅτι ὁ νόμος ἀτελής ἦν,
τοῦ θέντος αὐτὸν κατηγορεῖν... Ἀτελής γὰρ ἐκεῖνος οὐ
παρὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, ἀλλὰ παρὰ τὸν χρόνον λοιπὸν
ἐγένετο. Ἐπεὶ κατὰ τὸν καιρὸν ὃν εἰσηνέχθη, σφόδρα
τέλειος ἦν, καὶ τοῖς δεχομένοις αὐτὸν κατάλληλος*». Γιὰ
τὴν ἐποχὴ του, δηλαδὴ καὶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς
ἐποχῆς του, ποὺ βρίσκονταν σὲ νηπιακὴ πνευματικὴ
κατάσταση, ἦταν ὁ πιὸ κατάλληλος. Εἰδικότερα γιὰ
τὸ «**πρόσθετε αὐτοῖς κακά, Κύριε,... τοῖς ἐνδό-
ξοις τῆς γῆς**» τοῦ προφήτη Ἡσαΐα, οἱ Χριστιανοὶ
πρέπει νὰ τὸ ἐκλαμβάνουν ὡς «*προαγορευτικόν*», ὡς
κάτι ποὺ θὰ συμβεῖ στὸ μέλλον. Δηλαδὴ «*ὁ προφήτης
προλέγει τὸν ὄλεθρον τῶν διωκόντων τοὺς εὐσεβεῖς*»
(Θεοδώρητος). Τὴν δίκαιη μελλοντικὴ ἀνταπόδοση
τοῦ Θεοῦ τὴν βλέπει ὡς τωρινή.

Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ἐπομένως εἶναι ξεκά-
θαρη. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ πράξις τῆς Ἐκκλησίας. Περιο-
ριζόμεσθε σὲ δύο ἀκόμα χωρία. «**Λοιδορούμενοι
εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, βλασφη-
μούμενοι παρακαλοῦμεν**» (Α΄ Κορινθ. δ΄ 12).
Ὅταν οἱ ἄπιστοι μᾶς κοροϊδεύουν, ἔμεῖς εὐχόμεσθε
καλὰ γι' αὐτούς. Ὅταν μᾶς καταδιώκουν, δείχνουμε
ὑπομονή. Ὅταν μᾶς δυσφημοῦν καὶ μᾶς διαβάλλουν,
προσπαθοῦμε μὲ ἀγάπην καὶ μὲ λόγια ἤπια νὰ τοὺς
ἀπαντᾶμε. Καὶ ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος προ-
σθέτει: «**Ἐν ταύτῃ (τῇ γλώσσῃ) εὐλογοῦμεν τὸν
Θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς
ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονό-
τας· ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία
καὶ κατάρα. Οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω
γίνεσθαι**» (γ΄ 8-10).

Αὐτὰ τὰ πράγματα, ἀδελφοί μου, δὲν πρέπει
νὰ γίνονται ἔτσι. Πρόκειται γιὰ ἀντίφαση, ἀσυ-
νέπεια καὶ ἀνακολουθία. Μὲ τὸ ἴδιο στόμα νὰ
εὐλογοῦμε τὸν Θεὸ καὶ μὲ τὸ ἴδιο νὰ καταρώμεθα
τοὺς ἀνθρώπους; Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ μπορούσα-
με νὰ προσθέσουμε τὸ ἀνυπέμβλητο παράδειγμα
τοῦ Κυρίου μας. Πάνω στὸν Σταυρό, τὴν ὥρα ποὺ
οἱ στρατιῶτες καὶ οἱ σταυρωτὲς του τὸν ἐμπαί-
ζουν καὶ τὸν ὑβρίζουν, Ἐκεῖνος προσεύχεται γι'
αὐτούς: «**Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν
τί ποιοῦσι**» (Λουκ. κγ΄ 34). Ὅταν μιλάει τὸ παρά-
δειγμα τὰ ἐπιχειρήματα περιττεύουν.

«Ὁ ἀχώρητος παντὶ πῶς ἐχωρήθη ἐν γαστρὶ;»

Σταματᾷ τὸ μυαλὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ νοῦς καταθέτει νικημένους τὰ ὄπλα. Καὶ αὐτὲς ἀκόμη οἱ πιὸ μεγάλες διάνοιες, οἱ πιὸ ἅγιες ψυχὲς ἀδυνατοῦν, ὄχι μόνο νὰ ἀνεβοῦν στὴν κορυφή, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀντικρύσουν τὸ «**ὄρος Κυρίου**». Ἡ ἀπορία, ἡ ἐκπληξη, τὸ θάμβος, τὸ δέος στροβιλίζονται ἀδιάκοπα μέσα τους.

«*Συγκωρῆστε με, παρακαλῶ, γιατί θέλω ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νὰ σταματήσω τὸν λόγο. Φοβᾶμαι νὰ προχωρήσω στὴν ἔρευνα τοῦ μεγάλου μυστηρίου (τῆς σαρκώσεως). Μὲ ποιὸ τρόπο καὶ πρὸς τὰ ποῦ νὰ στρέψω τὸ τιμὸν τοῦ νοῦ γιὰ νὰ πηδαλιουκῆσω τὸ σκάφος τοῦ λόγου;*» Ἔτσι μιλάει τὸ χρυσὸ στόμα τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Χρυσόστομος. Ὁ ἔμπειρος χειριστὴς τοῦ λόγου, ποῦ προχωροῦσε μὲ τὴν δυνατὴ σκέψη του σὲ ἀβόλιστα βάθη, τώρα αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸ του ἀδέξιο κυβερνήτη μπροστὰ στὸ ἀσύλληπτο μυστήριον. Γι' αὐτὸ σφραγίζει τὰ χεῖλη καὶ ἀφήνει μονάχα τὴν καρδιὰ νὰ μιλήσει μὲ τοὺς κρυφοὺς παλμούς της. «*Τὸ κατὰ φύσιν ζητεῖσθω, τὸ δὲ ὑπὲρ φύσιν σιγῇ τιμάσθω, οὐκ ὡς ἀπόρητον, καὶ σιωπῇ τιμᾶσθαι ἄξιον*». Ἄς μιλάμε γιὰ τὰ φυσικὰ, γιὰ δὲ τὰ ὑπερφυσικὰ ἄς ἀποφασίσουμε νὰ σιγήσουμε, ὄχι γιὰτὶ εἶναι ἀπαγορευμένα, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὰ τιμήσουμε μὲ τὴν σιωπὴ μας.

Ὅσο προχωρεῖ κανεὶς στὴν μελέτη τῶν πατερικῶν κειμένων καὶ τῆς ὑμνογραφίας τῶν Χριστουγέννων, ποῦ κάνουν λόγο γιὰ τὴν ἐνανθρώπιση τοῦ Κυρίου, βλέπει πολὺ ἔντονο τὸ φαινόμενο τῆς ἐκπλήξεως καὶ

τοῦ θάμβους. Πρυτανεύει τὸ γεμάτο ἀπορία ἐρωτηματικὸ στοιχεῖο: «*Τί εἶπω ἢ τί λαλήσω; συνεχίζει ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Ἐκπλήττει γὰρ τὸ θαῦμα. Ὁ παλαιὸς ἡμερῶν παιδίον γέγονεν, ὁ ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένον καθήμενος ἐν φάτνῃ τίκτεται, ὁ ἀφανὴς καὶ ἀπλοῦς καὶ ἀσύνητος καὶ ἀσώματος χερσὶν ἀνθρωπίναις ἐλίσσειται, ὁ τὰ τῆς ἀμαρτίας διασπῶν δεσμὰ σπαργάνοις ἐμπλέκεται, ἐπειδὴ τοῦτο θέλει. Θέλει γὰρ τὴν ἀτιμίαν ποιῆσαι τιμῆν, τὴν ἀδοξίαν ἐνδῦσαι δόξαν, τὸν τῆς ὕβρεως ὄρον, ἀρετῆς δεῖξαι τρόπον*».

Μὲ τὸν ἴδιο θαυμασμὸ ψάλλουν καὶ οἱ ἱεροὶ ὑμνωδοί. Τὰ ἐρωτηματικὰ διαδέχονται τὸ ἓνα τὸ ἄλλο. «*Τί θαυμάζεις, Μαριάμ, τί ἐκθαμβεῖσαι τῶ ἐν σοί; ... Ὁ ἀχώρητος παντὶ πῶς ἐχωρήθη ἐν γαστρὶ; Ὁ ἐν κόλποις τοῦ Πατρὸς πῶς ἐν ἀγκάλαις τῆς μητρὸς;... Πῶς ἐξείπω τὸ μέγα μυστήριον; Ὁ ἄσαρκος σαρκοῦται· ὁ Λόγος παχύνεται· ὁ ἀόρατος ὁράται· καὶ ὁ ἀναφῆς ψηλαφᾶται· καὶ ὁ ἀναρχος ἄρχεται· ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ Υἱὸς ἀνθρώπου γίνεται. Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας*».

Μὲ τέτοιο δέος στάθηκαν ἐμπρὸς στὸ μυστήριον τῆς ἀπειρης συγκαταβάσεως τοῦ Θεοῦ οἱ μεγάλες καὶ ἅγιες ψυχές. Μὲ τὴν ἴδια εὐλάβεια ἄς γονατίσουμε καὶ μεῖς μπροστὰ στὴν φτωχικὴ φάτνη. Ταπεινοὶ προσκυνητὲς τοῦ θείου Βρέφους, τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ποῦ «*ἐνηνθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν... ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν διὰ τοῦ σώματος, ἵνα ἡμεῖς τοῦ ἀοράτου Πατρὸς ἐννοίαν λάβωμεν... ὑπέμεινε τὴν παρ' ἀνθρώπων ὕβριν, ἵνα ἡμεῖς ἀθανασίαν κληρονομήσωμεν*» (Μ. Ἀθανάσιος).

«Γεννήθηκε σήμερα γιὰ μᾶς Σωτήρας»

Εἶδαν τὸ ἀστέρι οἱ Μάγοι καὶ δοκίμασαν μεγάλη χαρὰ. Ἄς δεχθοῦμε καὶ ἐμεῖς αὐτὴ τὴν μεγάλη χαρὰ στὶς καρδιές μας. Αὐτὴ τὴν χαρὰ ἀναγγέλλουν οἱ ἄγγελοι στοὺς βοσκούς. Μαζὶ μὲ τοὺς Μάγους ἄς προσκυνήσουμε, μαζὶ μὲ τοὺς ποιμένες ἄς δοξάσουμε, μαζὶ μὲ τοὺς ἀγγέλους ἄς χορεύσουμε, «**γιατὶ γεννήθηκε σήμερα γιὰ μᾶς Σωτήρας καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστὸς Κύριος**». «**Εἶναι ὁ Κύριος καὶ Θεὸς καὶ φανερώθηκε γιὰ μᾶς**», ὄχι μὲ τὴν μορφή τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ μὴν τρομάξει τὸν ἀσθενὴ ἀνθρώπο. Ἀλλὰ φανερώθηκε μὲ τὴν μορφή δούλου, γιὰ νὰ ἐλευθερώσει τὸν ὑποδουλωθέντα ἀνθρώπο. Ποιὸς θὰ εἶναι τόσο νωθρὸς στὴν ψυχὴ, ποιὸς θὰ εἶναι ἀχάριστος, ὥστε νὰ μὴ χαίρεται καὶ νὰ ἀγάλλεται καὶ χαροποιεῖται ἀπὸ αὐτὰ ποῦ ἔχουμε μπροστὰ μας; Εἶναι κοινὴ γιορτὴ ὀλόκληρης τῆς δημιουργίας· αὐτὴ ἡ γιορτὴ χαρίζει στὸν κόσμον τὰ ὑπερκόσμια· στέλνει τοὺς ἀρχαγγέλους πρὸς τὸν Ζαχαρία (τὸν πατέρα τοῦ Προδρόμου) καὶ πρὸς τὴν Παρθένο Μαρία· καὶ στίνει χοροὺς ἀγγέλων, ποῦ λέγουν ψάλλοντας: «**Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία**».

Ἀστέρες τρέχουν στὸν Οὐρανό. Μάγοι κινοῦνται ἀπὸ τὰ ἔθνη τὰ εἰδωλολατρικά. Ἡ γῆ ὑποδέχεται στὸ σπύλαιο τὸν Λυτρωτὴ. Κανεὶς νὰ μὴν μείνει ἀχάριστος.

Ἄς βγάλουμε καὶ ἐμεῖς ἀπὸ τὸ στόμα μας κάποια φωνὴ ἀγαλλιάσεως. Ἄς βάλουμε ὄνομα στὴν γιορτὴ μας κατάλληλο, τὸ ὄνομα Θεοφάνεια. Ἄς γιορτάσουμε τὴν σωτηρία τοῦ κόσμου, τὴν γενέθλια ἡμέρα τῆς ἀνθρωπότητας.

Σήμερα καταργήθηκε ἡ καταδίκη τοῦ Ἀδάμ. Δὲν ἔχει πιὰ θέση ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ: «**γῆ εἶσαι καὶ στὴν γῆ θὰ ξαναγυρίσης**», ἀλλὰ ἀφοῦ συνενώθηκες μὲ τὸν οὐράνιο Χριστὸ στὸν οὐρανὸ θὰ ἀναληφθεῖς. Δὲν ἔχει πιὰ θέση τό: «**Μὲ λύπες θὰ γεννᾶς τὰ παιδιά**». Διότι εἶναι μακαρία ἡ Παρθένος ποῦ κοιλοπονοῦσε τὸν Ἐμμανουὴλ (τὸν Θεὸ ποῦ ἦλθε μαζί μας), καὶ τὸν γαλούχησε. Γι' αὐτὸ μὲ τὸν προφῆτη Ἡσαΐα διακρυπτόμε: «**Παιδί ἅγιο γεννήθηκε γιὰ μᾶς καὶ μᾶς δόθηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ Υἱός, ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱὸς Του, ποῦ ἡ ἀρχὴ εἶναι ἐπάνω στὸν ὄμο Του, δηλαδὴ εἶναι συνάναρχος μὲ τὸν Πατέρα**». Ἡ καρδιά μου εἶναι γεμάτη ἀπὸ χαρὰ καὶ ὁ νοῦς μου εἶναι ἀστείρευτη πηγὴ ἀπὸ θεῖα νοήματα, ἀλλ' ἡ γλῶσσα μου εἶναι μικρὴ καὶ περιορισμένη καὶ ὁ λόγος μου ἀνίκανος, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ διακηρύξω καὶ ἐξαγγείλω μιὰ τόσο μεγάλη χαρὰ. Νὰ νιώσεις, σὲ παρακαλῶ, κατὰ τρόπο θεϊκὸ τὴν ἐνανθρώπιση τοῦ Κυρίου. «*Ὡ, πόσον εἶναι τὸ βάθος τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ!*» (Μ. Βασίλειος).

«Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυΐδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρές καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρές δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ, Ἐσρώμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ, (...) Ὠβήδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαυΐδ τὸν βασιλέα. Δαυΐδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, (...) Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακεῖμ, Ἐλιακεῖμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ, Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ, Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ, Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ, Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν, Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαυΐδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυΐδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. α' 1-25
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. ια' 9-10, 32-40

γέννησις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὗρεθῆ ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαυΐδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου, τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἁγίου ἐστὶν Ἁγίου· τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὄλον γέγονεν ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν».

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ

«Ταῦτα αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ...»

Ἡ πρώτη ἀντίδραση στὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον εἶναι ὁ σκανδαλισμὸς τοῦ Ἰωσήφ. Ἦταν συνετὸς καὶ δίκαιος. Γι' αὐτὸ ὅταν ἀντιλαμβάνεται τὴν κατάσταση τῆς Παρθένης Μαρίας, τὰ χάνει. Ἐνα σωρὸ ὑποψίες τὸν τυλίγουν. Βρίσκεται σὲ σύγχυση. Ἀδυνατεῖ νὰ ἐξηγήσει ὅλη αὐτὴ τὴν ὑπόθεση.

Ὁ Θεὸς δὲν ρίχνει ἀμέσως φῶς.

Στὴν ἀρχὴ σιωπᾶ. Ἀφήνει τὸν Ἰωσήφ νὰ παλεύει μὲ τὶς σκέψεις του. Καὶ μετὰ ἐπεμβαίνει. «**Ταῦτα αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος**», δηλαδὴ ἀφοῦ θέλησε ν' ἀπομακρύνει μυστικὰ ἀπὸ κοντὰ του τὴν Παναγία, «**ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκα σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἁγίου· τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν**».

Παρόμοια βλέπουμε συχνὰ νὰ ἐφαρμόζει ὁ Θεὸς στὸ λυτρωτικὸ Του ἔργο. Δὲν ἐπεμβαίνει ἀμέσως. Ἐπιτρέπει πρὸς στιγμὴν νὰ παλεύουμε μὲ ἀπορίες. «*Εἶναι ἀλήθεια ὅλα αὐτά;*» «*Ἦλθε πραγματικὰ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ νὰ γίνῃ ἕνα μὲ μᾶς, νὰ μᾶς ἐνώσει μὲ τὸν Πατέρα;*»

Μὴν τὰ χάνουμε μπροστὰ στὶς ἀνεξιχνίαστες ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ. Καὶ προπαντὸς μὴ βιαζόμαστε νὰ παίρνουμε ἀποφάσεις μὲ βάση τὰ ἀνθρώπινα δεδομένα. Συχνὰ ὁ Θεὸς καθυστερεῖ. Εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνον ὅμως νὰ ἐμπιστευόμαστε στὸ μυαλό μας. Ὅσοι κάνουν ἔτσι συχνὰ σκοντάφτουν καὶ σκανδαλίζονται. Ἡ θεία Χάρη ἔρχεται ὅταν ὁ Θεὸς κρίνει καὶ χύνει φῶς στὸ μυστήριον καὶ μᾶς ὁδηγεῖ στὴν ἀλήθεια.

Συμμόρφωση στὰ μηνύματα τοῦ Θεοῦ.

Μόλις ὁ Θεὸς ἀποκάλυψε στὸν Ἰωσήφ τὴ βουλή του, ἄφησε κατὰ μέρος κάθε προηγούμενη σκέψη του καὶ ἔσπευσε νὰ κάνει αὐτὸ ποῦ τοῦ ὑποδεικνύει ὁ Θεός: «**Ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου**». Δέχτηκε τὸ οὐράνιον μήνυμα καὶ προχώρησε ταπεινὰ νὰ διακονήσῃ στὸ θεῖο σχέδιο.

Πόσο συχνὰ ἐμεῖς ἀντίθετα, δενόμαστε μὲ τὶς ιδέες καὶ τὰ αἰσθήματά μας καὶ μένουμε στὶς τοποθετήσεις μας γιὰ τὰ θέματα τῆς πίστεως ἢ γιὰ ὀρισμένα πρόσωπα καὶ πράγματα! Πόσο δύσκολοι εἴμαστε νὰ παραμερίσουμε τὰ στοιχεῖα ποῦ μᾶς προσκομίζει τὸ λογικὸ μας καὶ νὰ πιστέψουμε σὲ κάτι ποῦ παραγγέλλει ὁ Κύριος, σὲ κάτι ποῦ ξεφεύγει τὴν ἀνθρώπινη πείρα μας!

Ὁ Κύριος σὲ κάποια σταυροδρόμια τῆς ζωῆς μας ἐπεμβαίνει καὶ μᾶς δείχνει τὸν δρόμο. Χρησιμοποιεῖ τὴ φωνὴ τῆς συνειδήσεώς μας, μᾶς μιλάει μὲ τὰ λόγια τῆς Γραφῆς, μᾶς ὁδηγεῖ σ' ἕναν καλὸ πνευματικὸ, μᾶς σπρώχνει μὲ ὀρισμένα γεγονότα. Ἄς δεχόμαστε τὰ μηνύματά του καὶ ἄς εἴμαστε πάντοτε πρόθυμοι νὰ ἀπαγκιστρωνόμαστε ἀπὸ ὀποιαδήποτε σκέψη καὶ ἀπόφασή μας, μόλις βεβαιωθοῦμε ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ζητάει κάτι ἄλλο.

Ἔτσι θὰ μπορούμε νὰ βαδίζουμε ἀσφαλέστερα κατὰ τὸ θέλημά Του, νὰ Τὸν ὑπηρετοῦμε πιστότερα καὶ νὰ κατανοοῦμε καλύτερα τὸ μυστήριον τῆς λυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ποῦ μπῆκε στὴν πιὸ ἀποφασιστικὴ φάση του μὲ τὴν ἔλευση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ στὴν ἀνθρωπότητα.

«Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
Ἡ ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. β' 1-12
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. δ' 4-7

μάγους ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε· πορευθε-

ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· Καὶ σύ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ. Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς

μάγους ἠκρίβως ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου, ἐπὶ δὲ εὔρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν· καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν».

ΕΞΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΑΙΕΞΟΔΟ ΜΑΣ

«...Ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται»

«**Χριστὸς γεννᾶται**» Εἶναι ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας. Ἐκεῖνος γιὰ τὸν ὅποιο μίλησαν οἱ μεγάλοι Προφῆτες. Ὁ «**μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, ὁ ἰσχυρὸς Θεός, ὁ θαυμαστὸς σύμβουλος, ὁ ἄρχοντας τῆς εἰρήνης, ὁ πατέρας τοῦ μέλλοντος αἰῶνος**». Ἐκεῖνος ποὺ τὸν περίμεναν με λαχτάρα πάντα τὰ ἔθνη. Ἐκεῖνος ποὺ θὰ σηκώσει τοὺς πόνους μας. Ἐκεῖνος γιὰ τὸν ὅποιο ὁ ἄγγελος εἶπε στοὺς βοσκούς τῆς Βηθλεὲμ: «**Εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην... ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος**». Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ χρισμένος ἀπὸ τὸν Θεὸ Πατέρα, Σωτήρας καὶ Λυτρωτῆς τοῦ κάθε ἀνθρώπου καὶ ὅλου τοῦ κόσμου. Αὐτὸς ὁ Χριστὸς ποὺ «**γεννᾶται σήμερον ἐν Βηθλεὲμ**» εἶναι τὸ δεύτερο πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος. Εἶναι «**Θεὸς ἀληθινὸς ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ**», ὅπως ὁμολογοῦμε στὸ σύμβολο τῆς πίστεώς μας.

«**Χριστὸς γεννᾶται...**». Σαρκώνεται «**ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου**». Παίρνει δούλου μορφή, ὁ ἄχρονος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ γίνεται ἄνθρωπος. Ἐκεῖνος ποὺ δὲν ἔχει οὔτε ἀρχὴ οὔτε τέλος «**ἄρχεται**». Ἐκεῖνος ποὺ ἔχει θρόνον τὸν οὐρανὸ καὶ ὑποπόδιο τὴ γῆ, γεννᾶται μέσα σ' ἓνα σταῦλο. Ντύνεται τὴν ἀνθρώπινη φύση χωρὶς νὰ παύσει νὰ εἶναι καὶ Θεός. Εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Λυτρωτῆς καὶ Σωτήρας. Εἶναι τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος ἄνθρωπος, σύμφωνα μὲ ὅσα μᾶς διδάσκει ἡ Ἁγία Γραφή καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας.

***

Ἡ ἐποχὴ ποὺ γεννήθηκε ὁ Χριστὸς ἦταν ἐποχὴ ἠθικῆς παρακμῆς καὶ ἀπελπισίας. Ἀλλὰ καὶ ἡ δική μας ἐποχὴ εἶναι τραγικὴ. Νέοι ἄνθρωποι ποὺ ἔχασαν τὴν πίστη τους, μέσα στὴν ἀπελπισία

τοὺς αὐτοκτονοῦν μονάχοι ἢ καὶ ὁμαδικά, δοῦλοι τῶν αἰρέσεων καὶ τοῦ σατανισμοῦ. Τὰ ναρκωτικὰ σταματοῦν τὴ ζωὴ πρόωρα σὲ νέους καὶ νέες τῆς πατρίδας μας καὶ σ' ὅλο τὸν κόσμο. Ὁ πανσεξουαλισμὸς φθειρεὶ καὶ διαφθειρεὶ τὴ νεολαία. Τὸ ἀνθρώπινο αἷμα χύνεται ἄφθοно σὲ πολλὰ μέρη τῆς γῆς καὶ στὶς γειτονικὲς μας χώρες. Μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ ἀδιέξοδο μιὰ εἶναι μονάχα ἡ διέξοδος: Ὁ ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ. Ἡ γέννηση τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἓνα μήνυμα ἐλπίδας. Εἶναι τὸ μοναδικὸ Φῶς ποὺ μᾶς φωτίζει γιὰ νὰ βγοῦμε ἀπ' τὸ σκοτεινὸ τοῦνελ, μέσα στὸ ὅποιο καθήκαμε. Πῶς ὅμως θὰ γίνει αὐτό;

«**Χριστὸς γεννᾶται...**»; Ἡ ἀπάντηση εἶναι: ὅταν ὁ Χριστὸς γεννηθεῖ ἀληθινὰ μέσα στὴν καρδιὰ τοῦ καθενὸς μας. Καὶ ὁ «**Χριστὸς γεννᾶται...**». Συνεχῶς γεννᾶται. Γιὰ τὸν καθένα Χριστιανὸ ποὺ τὸ ἀκούει, τὸ διαβάζει ἢ τὸ ψάλλει ἐκεῖνο τὸ «**γεννᾶται**» δηλώνει μιὰ καινούργια γέννηση τοῦ Χριστοῦ μέσα του. Τώρα, αὐτὴ τὴ στιγμή ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Σὰν νὰ λέει στὸν καθένα μας: Τώρα παρευθὺς μὴν ἀργεῖς, ἐτοίμασε τὸ σπῆλαιό σου, τὴν ψυχὴ σου. Διῶξε ἀπὸ μέσα σου ἀπερικοψιές, ἀμαρτωλὲς σκέψεις, κακὲς ἐπιθυμίες καὶ τρέξε νὰ Τὸν ἐπισκεφθεῖς. Ὑψώσου ἀπὸ τὴ γῆ καὶ ἀπὸ τὰ γῆινα γιὰ νὰ δώσεις τὴν ἀγάπη σου ὀλόκληρη σ' Ἐκεῖνον ποὺ κατεβαίνει τώρα στὴ γῆ γιὰ σένα. Ἄν δὲν ἔχεις τίποτ' ἄλλο νὰ Τοῦ προσφέρεις γιὰ δῶρο, ὅπως οἱ μάγοι καὶ οἱ ποιμένες, βγάλε ἀπὸ ἐπάνω σου τὶς ἀμαρτίες καὶ πρόσφερε τίς.

Δέξου, λοιπόν, ἀδελφέ μου, τὸν Κύριο τῆς Φάτνης μὲ τὰ ἅγια μυστήρια καὶ μὲ τὴ Θεία Κοινωνία στὴ φτωχὴ σου ὑπαρξῆ. Καὶ τότε ὁ Χριστὸς θὰ γεννιέται μέσα στὴν καρδιά σου.

Ἔργο Θεϊκὸ

Τὸ ζῶμε ιδιαίτερα τὸν τελευταῖο καιρὸ μὲ τὴν ἀνίερν πολεμικὴ ἐναντίον τῆς θεϊκῆς μορφῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μικρὰ ἀναστήματα, νάνοι τοῦ πνεύματος, θέλουν νὰ ὑψώνονται στὰ δάκτυλα τῶν ποδιῶν τους, γιὰ νὰ σβήνουν τὸν ἥλιο. Δὲν ἀντιλαμβάνονται, στὸν ὑπερφύσιο ἐγωισμό τους, πῶς ὁ Χριστιανισμὸς δὲν κρίνεται ἀπὸ ἄσχετους καὶ ἄγευστους τοῦ μεγαλείου Του. Κρίνονται ἐκεῖνοι ποὺ τὸν κρίνουν. Ὁ καθένας δείχνει τὶς διαστάσεις του ἀνάλογα μὲ τὴ θέση ποὺ παίρνει ἀπέναντί του. Οἱ ἀληθινὰ μεγάλοι στάθηκαν στὸ πέρασμα τῶν αἰῶνων μὲ θαυμασμὸ καὶ βαθθὸ σεβασμὸ μπροστὰ στὴν ἀσύγκριτη πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ὁμορφιά του. Οἱ μικροὶ τὸν ἐβλεπαν καὶ τὸν βλέπουν σὰν σκάνδαλο, γιὰ νὰ καλύψουν τὰ σκάνδαλά τους. Ἔτσι ἐπαληθεύεται, ὅτι ὁ Ἰησοῦς καὶ τὸ ἔργο Του **«κείται εἰς πῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν... καὶ εἰς σμῆϊον ἀντιλεγόμενον»** (Λουκ. β' 34).

Ἔνα περιστατικὸ εἶναι χαρακτηριστικὸ. Κάποιος ἐπιπόλαιος ἐπισκέπτης στὸ μουσεῖο τοῦ Λούβρου σταμάτησε μπροστὰ σ' ἕνα φύλακα καὶ τοῦ λέει: «Δὲν βλέπω τίποτα σπουδαῖο ἐδῶ μέσα. Ἀπορῶ τί βρῖσκει καὶ θαυμάζει ὁ κόσμος». Καὶ ὁ φύλακας τοῦ ἀπάντησε: «Φίλε μου, ἐδῶ δὲν κρίνεις, κρίνεσαι!».

Μὲ ἄλλα λόγια σὲ τέτοιους χώρους πρέπει νὰ ἔχεις τὸ «γνώθι σ' αὐτὸν» καὶ νὰ προχωρεῖς ταπεινά. Μὲ διάθεση νὰ δεῖς, νὰ θαυμάσεις, νὰ ἀπολαύσεις. Οἱ καλλιεργημένοι, ποὺ διαθέτουν καλλιτεχνικὴ εὐαισθησία καὶ συγκίνηση, στέκονται μὲ δέος. Θαυμάζουν καὶ ἀπολαμβάνουν. Σέβονται.

Καὶ ἂν αὐτὰ ἰσχύουν γιὰ τοὺς χώρους τῆς τέχνης, σὲ ἀσύγκριτο βαθμὸ ἰσχύουν γιὰ τὸν ἅγιο καὶ ἱερὸ χώρο τῆς μοναδικῆς θρησκείας ποὺ ἔφερε ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς στὴ γῆ μας. Δὲν ἔχουμε ἐδῶ ἀνθρώπινο δημιουργημα, ἔστω καὶ τὸ πιὸ τέλειο. Οὔτε μιὰ ἔκφραση ἢ μιὰ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος. Ἔχουμε μιὰ ὑπερφυσικὴ ἀποκάλυψη. Ἔνα θαῦμα. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστιανισμὸς γιὰ τὶς καθαρὲς ψυχὲς εἶναι ἕνα θαῦμα. Στέκονται καὶ θαυμάζουν τὴν ὁμορφιά του, τὶς κατακτήσεις του, τὶς μεταμορφώσεις ποὺ πραγματοποιεῖ μέσα στὶς ψυχὲς. Θαῦμα δὲν εἶναι καὶ ἡ ἐπικράτησή του παρὰ τοὺς τρομεροὺς διωγμοὺς ποὺ ὑπέστη;

Καὶ μόνον τὸ γεγονὸς αὐτὸ θὰ ἦταν ἀρκετὸ νὰ πείσει καὶ τὸν πιὸ ἀπαιτητικὸ ἐρευνητῆ. Ἄν ἦταν ἀνθρώπινο δημιουργημα ὁ Χριστιανισμὸς, θὰ εἶχε σβῆσει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή. Ἡ ἐπικράτησή του ὀφείλεται μονάχα στὴ θεϊκὴ προέλευσή του. Τὸ παρουσιάζει τόσο πειστικὰ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος: **«Εἰ ἀπιστεῖς τῷ λόγῳ πιστεue τοῖς πράγμασι. Πόσοι τύραννοι ἠθέλησαν περιγενέσθαι τῆς Ἐκκλησίας; Πόσα τήγανα; Πόσοι κάμνιοι, θηρίων ὀδόντες, ζῖφι ἠκονημένα; Καὶ οὐ περιεγένοντο. Ποῦ οἱ πολεμήσαντες; Σεσίγηται καὶ λήθη παραδέδονται. Ποῦ δὲ ἡ Ἐκκλησία; Ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμπει. Τὰ ἐκείνων ἔσβεσται, τὰ**

ταύτης ἀθάνατα».

Τί σημαίνουν ὅλα αὐτὰ; Τὸ ἔργο ποὺ θεμελίωσε ὁ Χριστὸς στὴ γῆ εἶναι θεϊκὸ καὶ δὲν κρίνεται μὲ ἀνθρώπινα κριτήρια. Τὰ ξεπερνάει. Δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὶς προσβολὲς τοῦ χρόνου καὶ τῶν πολέμων. Μένει ἀνέπαφο. Ἡ ἀκτινοβολία του εἶναι συνεχῆς. Ὁ θρίαμβος τῆς πίστεως εἶναι ἱστορικὸ γεγονὸς ἀδιαμφισβήτητο. Στηρίζεται στὴν ἠθικὴ ὁμορφιά, στὸν πνευματικὸ δυναμισμό, στὴν ἀγιότητά του, στὴ θεϊκὴ προέλευσή του.

Μάλιστα. Τέτοια ἔργα θεϊκὰ δὲν κρίνονται. Κρίνεται ὅποιος θέλει νὰ τὰ κρίνει. Κρίνεται καὶ μηδενίζεται ἀπὸ τὴν ἱστορία καὶ ἀπὸ τὴν σύγχρονη πραγματικότητα. Φανερώνει τὸ χαμπλὸ ἠθικὸ του ἀνάστημα, τὴν πνευματικὴ του φτώχεια. Ποῦ εἶναι οἱ ἄθεοι, οἱ ὀρθολογιστές, οἱ εἴρωνες ποὺ πάσχισαν μὲ τὸν σαρκασμὸ καὶ τὴν περιφρόνηση νὰ γελοιοποιήσουν τὴν Ἐκκλησία; Ποῦ εἶναι οἱ φανατικοὶ αἰρετικοὶ ποὺ πίστεψαν πῶς θὰ τὴν ἐξαφανίσουν;

Ὅλοι αὐτοὶ ποὺ νόμισαν πῶς θὰ κατεβάσουν τὸν ἥλιο ἀπὸ τὸ στερέωμα παραδόθηκαν στὴ λήθη ἢ τὴν χλεύη τῆς ἱστορίας. Οἱ Νέρωνες καὶ οἱ Διοκλετιανοὶ θὰ ἔχουν γιὰ πάντα τὸ στίγμα τοῦ ἀποκρουστικοῦ διώκτη. Ὁ Ἰουλιανὸς θὰ μείνει στὴ μνήμη τῆς ἀνθρωπότητας ὡς Παραβάτης. Καὶ οἱ πολέμιοι στὸ τέλος θὰ καταθέσουν τὰ ὄπλα νικημένοι, ὅπως ὁμολογοῦσε ὁ ἀρνητὴς Ρενάν: **«Σημαία τῶν ἀντιφάσεων μας (ἔτσι χαρακτήρισε τὸν Κύριο), θὰ εἶσαι τοῦ λοιποῦ τὸ σμῆϊο, τριγύρω ἀπὸ τὸ ὁποῖο θὰ συναφθεῖ ἡ πιὸ κρατερὴ μάχη. Μυριάδες φορὲς πιὸ ἀγαπητὸς μετὰ τὸν θάνατό σου, παρὰ κατὰ τὴ διάβασή σου πᾶν ὅτι θὰ ἀποβεῖς σὲ τέτοιο σμῆϊο ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τῆς ἀνθρωπότητας, ὥστε τὸ νὰ ἀποσπᾶσαι κανεὶς τὸ ὄνομά σου ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸ θὰ ἦταν σὰν νὰ τὸν σείσει ἀπὸ τὰ θεμέλιά του...».**

ΖΩΗ

Ἄρθροδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.

Ἄργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ» Σ.Α., Ἰπποκράτους 189, 114 72 Ἀθήνα.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἰπποκράτους 189, 114 72 Ἀθήνα.

Ἐκτύπων: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

Ἡ ἀνανέωση τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς ἐσωτερικοῦ (10 €)

μπορεῖ νὰ γίνει μὲ τοὺς ἐξῆς τρόπους:

- Μὲ κατάθεση στὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, στὸν λογαριασμὸ ποὺ διατηρεῖ ἡ Ἀδελφότης ὑπ' ἀριθμ.: **132/296000-13 (IBAN: GR1501101320000013229600013)**, δικαιούχος: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ». Στὴν αἰτιολογία νὰ ζητᾶτε νὰ σημειώνεται ρητῶς τὸ ὄνοματεπώνυμο τοῦ συνδρομητῆ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ περιοδικοῦ (ΖΩΗ)
- Στὰ βιβλιοπωλεῖα «ΖΩΗ» (Καρύστη 14, Ἀθήνα καὶ Ἀγ. Σοφίας 41, Θεσσαλονίκη) καὶ συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεῖα
- Στὸ γραφεῖο τοῦ περιοδικοῦ: **Ἰπποκράτους 189, 114 72 Ἀθήνα**
- Στὰ ΕΛΤΑ μὲ ἔντυπο ταχυπληρωμῆς ποὺ συναποστέλλεται ἀνὰ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα γιὰ ὅσους ἔχουν ὀφειλή
- Στὰ ΕΛΤΑ μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγὴ στὴ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ (Ἰπποκράτους 189, 114 72 Ἀθήνα). Προβλέπεται ἐπιβάρυνση μὲ ταχυδρομικὰ τέλη
- Σὲ κατὰ τόπους συνεργάτες καὶ ἀντιπροσώπους, οἱ ὁποῖοι θὰ κόβουν σχετικὲς ἀποδείξεις.

Ἡ ἀνανέωση τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς ἐξωτερικοῦ (25 €) / Κύπρου (15 €)

μπορεῖ νὰ γίνει μόνον μὲ κατάθεση στὴν τράπεζα:

IBAN: GR1501101320000013229600013

BIC/Swift Code: ETHNGRAA

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΜΟΥ «ΖΩΗΣ» 2022

ΠΡΩΤΑ ΑΡΘΡΑ: Προσδοκούμε την αιωνιότητα, 1. Στο δρόμο της αποστασίας, 13. «Ίδου ή δούλη Κυρίου», 25. «Ίσαγγελοι... της αναστάσεως υιοί», 37. Στη στοργή του Θεού, 49. «Συνήγειρε και συνεκάθισεν εν τοῖς ἐπουρανίοις», 61. Θαβώρ ή ψυχή μας, 73. Σταυρός: Η πλήρης ἐξάλειψη τῶν ἁμαρτιῶν μας, 85. «Μη ταρασέσθω ὑμῶν ή καρδία», 97. Καταναλωτική κοινωνία, 109. Τὸ θεῖο Βρέφος της Βηθλεέμ, 121.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ: Μπορεῖ να σταθεῖ ή δικαιοσύνη χωρίς την ἀγάπη; 6. «...παιδεύουσι τέκνα»; 18. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν συμβιβάζεται Α', 30. Β', 42. «Εν τῷ ἄρχοντι» τῶν δαιμονίων...», 54. «Τὰ ἀόρατα... καθορᾶται», 66. Συνδέεσαι με τὸν Χριστό; 78. Βλασφημία κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, 90. Δυσφήμιση τοῦ Χριστιανισμοῦ, 102. Η ἀγάπη δὲν γνωρίζει ὄρια, 114. «Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν...», 126.

ΕΘΝΙΚΑ: Ὑπὲρ πίστεως και Πατρίδος, 34. Νὰ ἀρθοῦμε και σήμερα στο ὕψος τῶν περιστάσεων, 99.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ: Προσδοκούμε την αιωνιότητα, 1. «Ίδου ή δούλη Κυρίου», 25. «Ίσαγγελοι... της αναστάσεως υιοί», 37. «Πάντας ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν», 38. Στη Γεθσημανή, 39. Ἀνάσταση χωρίς Γολγοθᾶ; 43. Δῶρο γιὰ την ἀνδρεία τους, 51. Τὸ φῶς της ἀνάστασης, 60. «Συνήγειρε και συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις», 61. «Πάντα κορηγεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον», 63. Θαβώρ ή ψυχή μας, 73. Οἱ καταβασίες της κοιμήσεως: «Πεποικιλμένα τῆ θεῖα δόξη», 75. Σταυρός: Η πλήρης ἐξάλειψη τῶν ἁμαρτιῶν μας, 85. Τὸ θεῖο Βρέφος της Βηθλεέμ, 121. «Ὁ ἀχώρητος παντὶ πῶς ἐχωρήθη ἐν γαστρί;», 127. «Γεννήθηκε σήμερα γιὰ μᾶς Σωτήρας», 127.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ - ΑΝΤΙΚΟΙΝΩΝΙΚΑ: Ἐπίθεση στά... Χριστούγεννα, 12. Πολυπολιτισμικότητα και πολιτισμὸς, 12. Ἀπὸ τὸν μισαλλόδοξο ἐθνικισμὸ στη συγκλονιστικὴ ἀνακάλυψη, 12. Η σκληρὴ μάνα, 19. Διακρίσεις μεταξύ ἀδελφῶν, 22. Μία πραγματικότητα πὸ πληγώνει, 36. Τὸ «σκοτεινὸ σημεῖο», 36. Ὁ κόσμος χάνεται... και ἑμεῖς τραβάμε selfie... 36. Στὰ δίχτυα της μοναξιάς, 48. Τὸ τέλος της ἱστορίας και ή ἀυτάρεσκεια της ἐποχῆς μας, 48. Σοκαρισμένοι... ἀπὸ τις ἐπιλογές μας, 60. Πῶς ἀντιμεπιζουμε την κρίση; 60. «Πάντων κρημάτων μέτρον ἄνθρωπος»; 72. Ἀμβλώσεις: τὸ πραγματικὸ ζητούμενο, 72. Τὰ ἀδιέξοδα της Γῆς ἀπὸ ψηλά, 72. Η ἐσχάτη τῶν ποιῶν, 84. Ἀπογραφὴ...ἀδιεξόδου, 96. Η πείνα στὸν κόσμο, 108. Η δραματικὴ προειδοποίηση, 108. Ὁ δικέφαλος ἀετός... ἐθνικιστικὸ σύμβολο! 120. Συναγερμὸς γιὰ τις αὐτοκτονίες, 120. Νέα ἐποχή... 120. Η ἐργασία νὰ εἶναι εὐλογία και ὄχι καταπίεση, 122. Τὸ θαῦμα της προσφυγιάς, 132. Φτώχεια, ἀλλὰ και... σπατάλη τροφίμων, 132. Η τηλεόραση και ή ὑγεία, 132.

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ: Ἅγιος Διονύσιος Ζακύνθου, 11, 23, 35, 47, 59, 71, 83, 95, 107, 119.

Ἐορτὴ τῶν τριῶν ἱεραρχῶν: Τὸ ποτήρι τοῦ πόνου, 3. Τὸ μυστήριο της ἀγάπης, 94.

ΝΕΟΤΗΣ - ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ: Ἐξαρση της βίας τῶν ἀνηλικῶν, 12. «Νὰ μην κακοκαρδίσουμε τὰ νιάτα», 14. Η πανδημία της ὀθόνης, 24. Νὰ σπριζουμε την οἰκογένεια!

48. Τὰ μέσα κοινωνικῆς δικτύωσης, 60. Ἐπαφή με την πραγματικότητα, 67. Μήπως και δὲν πάει καλά; 84. Οἱ συνέπειες τῶν δικῶν μας ἐπιλογῶν, 96. Τὸ δικαίωμα και ή εὐθύνη της ἐπιλογῆς, 96. Γιὰ την διαπαιδαγώγηση τῶν παιδιῶν, 103.

ΟΜΙΛΙΕΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ: Γιὰ νὰ ἔλθει ὁ Χριστός, 4. Μπροστὰ στο φῶς, 5. Η μέθη της εὐτυχίας, 8. Τί θέλεις νὰ σοῦ κάνω; 9. Γιὰ νὰ συναντήσουμε τὸν Ἰησοῦ, 16. Ἀποκρουστικὸ και θανατηφόρο, 17. Ἀπὸ την ἀπόγνωση στη λύτρωση, 20. Τὸ κριτήριο, 21. Πῶς νὰ θησαυρίζουμε, 28. Τὸ συντριπτικὸ ἐπιχειρημα, 29. Οἱ διαλογισμοί μας, 32. Ἀνοσία και ἐνοχή, 33. Η ὑπερνίκηση της ἀμφιβολίας, 40. Ὁ δρόμος πρὸς τὸ μεγαλεῖο, 41. Μεταπτώσεις, 44. Τὸ φῶς της Ἀναστάσεως, 45. Τόλμη στο καθῆκον, 52. Με την προσταγή τοῦ Χριστοῦ, 53. Ἀλήθεια και λεπτότητα, 56. Προκατάληψη και ἐμπάθεια, 57. Ἐντὸς τοῦ κόσμου, ἀλλὰ ὄχι ἐκ τοῦ κόσμου, 64. Γιὰ νὰ ξεδιψάσει ή ψυχή, 65. Οἱ κριτές μας, 68. Ὁ μεγάλος γιατρός, 69. Ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, 76. Ὑπρέτης, 77. Φῶτα τοῦ κόσμου, 80. Η ἐξουσία τῶν ἀποστόλων κατὰ τῶν δαιμόνων, 81. Η ἀδυναμία και ή δύναμις, 88. Τὸ μυστήριο τοῦ Σταυροῦ, 89. Στροφή στην ψυχή, 92. Η συνάντηση, 93. Γιὰ τοὺς πονεμένους, 100. Η καρποφορία, 101. Ὁ Χριστὸς μακριά, 104. Η ἀσπλαχνία τιμωρεῖται, 105. Ἐλα στο σπίτι μου, Κύριε! 112. Μάθετε νὰ ἀγαπᾶτε, 113. Σχέδια και προοπτικές, 116. Κίβδηλος Χριστιανισμὸς, 117. Πηγή δωρεῶν, 124. Ὅταν ὁ Θεὸς προσκαλεῖ, 125. Μπροστὰ στο μυστήριο, 128. Ἐξοδος ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδό μας, 129.

ΠΑΙΔΕΙΑ: «Σχεδὸν ἀνυπέρβλητη καταστροφὴ», 36. Τὰ ὀφέλη τοῦ βιβλίου, 72. Η κρίση τοῦ σχολείου, 84. Ὁ ὄρκος τοῦ Ἰπποκράτη, 96. Σχολεῖα κλείνουν, ή Ἑλλάδα μαραζώνει..., 108. Ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὰ θρησκευτικά, 108. Παιδιά χωρίς πρόσβαση στην ἐκπαίδευση, 120. Τὸ σχολεῖο εἰκόνα της κοινωνίας μας, 132.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ: «Πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη», 2. «Ἐμοὶ ἐποιήσατε», 7. Μη χάνουμε τὸ ἠθικὸ μας, 10. «Εν τῷ ἐνδυναμοῦντι Χριστῷ», 15. Τὰ Καίσαρος και τὰ τοῦ Θεοῦ, 26. Νὰ παύσουν νὰ κοιμῶνται, 27. Ἰωάννου Χρυσοστόμου: Μὴν πολεμᾶς τὸν οὐρανὸ, 31. «Μη γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί», 46. Οἱ μεθοδεῖες τοῦ Σατανᾶ, 50. Ἀπάντηση στην προσευχή, 55. Ἐξαφανίσθηκε ή ἀγάπη, 58. «Εἰκόνες της ζωῆς» Σύγχρονες Σειρήνες, Φωτιές και φλόγες, 62. Ὁ δρόμος της ἀγάπης, 70. «Εἰκόνες της ζωῆς» Η πηγή, Η θάλασσα, 74. Τὸ προσκλητήριο της ἀγάπης Του, 79. Οὐσία ή τυπολατρία; 82. «Εἰκόνες της ζωῆς» Κορυφές, Τὰ ἔλη και τὰ ἐλάφια, 86. Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς σας; 87. «Ποῦ εἶναι ή πίστη σας;», 91. Γιὰ νὰ ριζώσει ὁ σπόρος, 98. Σωστὴ διαχείριση ή κατάχρηση; 110. «Ζητῆσαι και σώσαι τὸ ἀπολωλός», 111. «Ὁὐδὲν ψυχρότερον...», 115. «Η πτώση τοῦ Ἰκάρου», 118. Ναὸς τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, 123. Ἔργο θεϊκό, 130.

ΧΙΛΙΑΣΜΟΣ - ΑΙΡΕΣΕΙΣ - ΠΟΛΕΜΙΟΙ: Ἐξάπλωση της ἀθεῖας, 24. Η τύφλωση τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ μένου, 24. Διωγμοὶ κατὰ τῶν χριστιανῶν στην ἐποχή μας, 24. Η μεγάλη λαθροχειρία, 48. Ὁ βανδαλισμὸς ἐνδὸς συμβόλου, 84. Νέες θρησκευτικὲς και ψευτομεσίες, 106.

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

Καθώς συμπληρώνονται φέτος 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή, ό Έλληνισμός δέν μπορεί παρά νά συγκλονίζεται από τό δράμα τής προσφυγιάς, αλλά –είναι σημαντικό νά τό πούμε καί αυτό– καί από τό *θαύμα* τής προσφυγιάς. Διότι εἶναι πραγματικά θαῦμα πώς οἱ πρόσφυγες, ἔχοντας χάσει κατὰ τὰ φαινόμενα τὰ πάντα, μπόρεσαν ὄχι ἀπλῶς νά μείνουν ὄρθιοι, νά ὀρθοποδήσουν, ἀλλά καί νά ἀναζωογονήσουν τήν Ἑλλάδα, νά πρωταγωνιστήσουν. Προσοχή ὄμως: Μιλᾶμε γιά τούς Ἕλληνες πρόσφυγες, καί λησιμονούμε ὅτι στήν πραγματικότητα ἐννοοῦμε τούς *χριστιανούς* πρόσφυγες. Ἄν κάποιος Ἕλληνας κατὰ τήν καταγωγή εἶχε ἐπιλέξει νά προσχωρήσει στόν μουσουλμανισμό, κανένας δέν τόν ὑποχρῶνε νά ἐγκαταλείψει τήν ἐστία του στή Μικρά Ἀσία. Ἴδου λοιπόν ἡ ἐξήγηση γιά τό *θαῦμα* τής προσφυγιάς: Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί κατὰ τὰ φαινόμενα εἶχαν χάσει τὰ πάντα, ἀλλά δέν εἶχαν χάσει τήν πίστη τοῦ Χριστοῦ καί τίς ἀρετές πού αὐτή ἡ πίστη γεννᾷ. Χάρη σέ αὐτές μπόρεσε ὁ Ἕλληνισμός νά μείνει ὀρθιος καί ζωντανός στούς μακρούς αἰῶνες τής τουρκικῆς σκλαβιάς, ἀλλά καί νά ἐπουλώσει μέ θαυμαστό τρόπο τό τραῦμα τής προσφυγιάς μετά τόν μεγάλο ξεριζωμό. Ἄν ὄμως ὁ Ἕλληνισμός ἀπεμπολήσει καί λησιμονήσει τήν πίστη τοῦ Χριστοῦ καί τίς ἀρετές πού αὐτή ἡ πίστη γεννᾷ, τότε μπορεί κάλλιστα νά σβήσει καί νά χαθεῖ, ἀκόμα καί στό ἐλεύθερο ἑλληνικό κράτος... Ἄς εἶναι ἡ Γέννηση τοῦ Λυτρωτῆ μιᾶ εὐκαιρία νά ἀναβαπτισθοῦμε στήν πίστη τοῦ Χριστοῦ!

ΦΤΩΧΕΙΑ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ... ΣΠΑΤΑΛΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Προβληματισμό προκαλοῦν ἐπίσημα στοιχεῖα πού φέρνουν τήν Ἑλλάδα στήν τρίτη θέση μεταξύ τῶν μελῶν τής χωρῶν τής Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης στή σπατάλη τροφίμων ἀπό νοικοκυριά καί ἐπιχειρήσεις. Στή χώρα μας πετιοῦνται κάθε χρόνο 2.048.000 τόνοι τροφίμων. Ὅπως προκύπτει ἀπό τὰ στοιχεῖα, κάθε Ἕλληνας σπαταλάει 191 κιλά τρόφιμα τόν χρόνο, ὅταν ἡ μέση κατὰ κεφαλὴν σπατάλη στίς χώρες τής Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης ἀνέρχεται στά 127 κιλά τόν χρόνο. Καί σημειωτέον ὅτι δέν μιλάμε γιά ἀποφάγια, ἀλλά σέ πολὺ μεγάλο βαθμὸ γιά τρόφιμα κατάλληλα γιά κατανάλωση (τροφῆς πού μαγειρέψαμε καί δέν θέλουμε νά φᾶμε ἄλλο ἢ τρόφιμα πού ἀπό κακὴ ἐκτίμηση ἀγοράσαμε σέ μεγαλύτερες ποσότητες ἀπ' ὅ,τι χρειαζόμασταν καί μᾶς περίσσεψαν). Καί αὐτὸ πού προκαλεῖ ἰδιαίτερο προβληματισμὸ εἶναι αὐτὸ πού ἀποκαλύπτει ὁ γενικὸς διευθυντὴς τοῦ Ἰδρύματος γιά τήν Καταπολέμηση τής Πείνας καί τής Σπατάλης «Τράπεζα Τροφίμων» Δημήτρης Νέντας, ὅτι *«τὴ μισὴ ἀπὸ τὴ σπαταλῶμενη ποσότητα τροφίμων νά κρατοῦσαμε, θὰ ἦταν ἀρκετὴ, γιά νά τραφοῦν γιά ὀλόκληρο τὸν χρόνο ὅλοι οἱ φτωχοὶ τής χώρας»*. Καί τὸ ἐρώτημα εἶναι: Ὑπάρχει ἄραγε λύση; Λοιπόν, ναι, ὑπάρχει! Ἡ λύση βρίσκεται στήν παιδεία πού κατ' ἐξοχὴν λείπει ἀπὸ τὴν ἐποχὴ μας. Στὴν παιδεία πού διδάσκει τούς ἀνθρώπους νά λένε μετά τό γεῦμα καί τό δεῖπνο: *«Χριστέ ὁ Θεός, εὐλόγησον τὰ περισσεύματα τής τραπέζης ταύτης, καί πληθύνον αὐτὰ ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ καί εἰς τὸν κόσμον Σου ἅπαντα»*.

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΑΣ

Ἰδιαίτερη αἴσθηση προκάλεσε ἡ ἀνοικτὴ ἐπιστολὴ παραίτησης ἐνὸς ἀναπληρωτῆ εκπαιδευτικοῦ, πού δημοσιεύθηκε εὐρύτατα στὰ ἐντυπα καί ἠλεκτρονικά μέσα ἐνημέρωσης, διαβάστηκε πολὺ καί προβλημάτισε ἀκόμα περισσότερο. Παραβατικὸτητα πέρα ἀπὸ κάθε φαντασία, συμπεριφορὲς ἀδιανόητες, σκηνὲς βγαλμένες ἀπὸ ταϊνιά τρόμου. Μοιάζει σὰν ξαφνικὰ νά κατέρρευσαν οἱ βολικὲς αὐταπάτες πίσω ἀπὸ τίς ὁποῖες κρύβαμε ἀπὸ τούς ἑαυτούς μας τήν πραγματικὸτητα, ἦ, καλύτερα, κρύβαμε ἀπὸ τήν πραγματικὸτητα τούς ἑαυτούς μας. Ναι, ἀσφαλῶς, δέν εἶναι ὅλα τὰ σχολεῖα ἔτσι, δέν εἶναι ὅλοι οἱ μαθητὲς ἔτσι! Ἀλλὰ εἶναι καιρὸς τὰ προβλήματα, ὅσα καί ὅσο μεγάλα εἶναι, νά τὰ δοῦμε κατὰματα, ἀντὶ νά προσποιοῦμαστε ὅτι ὅλα βαίνουν καλῶς. Εἶναι καιρὸς νά ἀναθεωρήσουμε τίς προτεραιότητές μας. Δύσκολα θὰ διαφωνοῦσαμε μέ αὐτὸ πού γράφει στήν ἐπιστολὴ του, μεταξύ ἄλλων, ὁ παραιτηθεὶς καθηγητὴς: *«Διαδραστικοὶ πίνακες, τάμπλετ, προτζέκτορες, ἀκόμα καί οἱ ἴδιες οἱ αἰθουσες μέ τίς καρέκλες καί τὰ θρανία τους, εἶναι ἀπλῶς ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ. Ἡ οὐσία εἶναι ὁ σεβασμὸς στὸν εκπαιδευτικὸ, ὁ σεβασμὸς στὴν εκπαιδευτικὴ διαδικασία, κάτι πού ὡς κοινωνία ἔχουμε ἀπολέσει»*. Τὸ σχολεῖο, πρέπει νά τὸ καταλάβουμε, δέν εἶναι παρὰ εἰκόνα τής κοινωνίας. Μιὰ κοινωνία πού ἔχει κηρύξει τὸν πόλεμο στίς πνευματικὲς ἀξίες εἶναι βέβαιο ὅτι πολὺ γρήγορα θὰ δρέψει τούς καρπούς τῶν ἄστοχων καί ἀστόχαστων ἐπιλογῶν τής. Καί τούς καρπούς αὐτούς θὰ τοὺς δεῖ πρῶτα καί πάνω ἀπ' ὅλα στό σχολεῖο καί στή γενιὰ ἐκείνη πού ἡ ἴδια ἔσπρωξε στόν γκρεμὸ, καί τώρα ὑποκριτικὰ ἐκπλήσσειται, βλέποντας πόσο χαμηλὰ ἔχει πέσει...

Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ Η ΥΓΕΙΑ

Τὸ ξέρουμε πιά καλὰ ὅτι πολλὰ στοιχεῖα τοῦ σύγχρονου τρόπου ζωῆς βλάπτουν σημαντικά, ὄχι μόνο τὴν ψυχικὴ ὑγεία, ἀλλὰ καί τὴν ἴδια τὴ σωματικὴ ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου. Παρὰ ταῦτα, ὑπάρχουν λεπτομέρειες πού δέν παύουν νά ἐκπλήσσουν. Παράδειγμα μιᾶ πρόσφατη μελέτη, ἀπὸ ἐρευνητὲς τῶν Πανεπιστημίων τοῦ Καϊμπριτζ καί τοῦ Χόνγκ Κόνγκ, πού δημοσιεύθηκε πρὸ ὀλίγων μηνῶν στό ἐπιστημονικὸ περιοδικὸ *BMC Medicine*. Ἡ μελέτη ἀνέλυσε στοιχεῖα γιά πάνω ἀπὸ 500.000 ἐνήλικες, πού παρακολουθήθηκαν σέ βάθος 12 ἐτῶν. Καί τὸ συμπέρασμα προβληματίζει: Ἡ πολλὴ παρακολούθηση τηλεόρασης σχετίζεται μέ αὐξημένο κίνδυνο στεφανιαίας νόσου, ἄσχετα ἀπὸ τὸ γενετικὸ ὑπόβαθρο ἐνὸς ἀνθρώπου. Τὸ θέμα δέν εἶναι ἥσσοнос σημασίας, δεδομένου ὅτι ἡ στεφανιαία νόσος εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς κύριες αἰτίες πρόωρου θανάτου παγκοσμίως, ἰδιαίτερα μεταξύ τῶν ἀνδρῶν, καθὼς καί ὅτι οἱ ἄνθρωποι μέ στεφανιαία νόσο ἔχουν διπλάσιο κίνδυνο νά πάθουν ἐγκεφαλικό. Τὸ τελικὸ συμπέρασμα τής μελέτης εἶναι ἐντυπωσιακό: Ἄν οἱ ἄνθρωποι παρακολουθοῦσαν τηλεόραση λιγότερο ἀπὸ μιὰ ὥρα τὴν ἡμέρα, θὰ μπορούσαν νά ἀποφευχθοῦν τοῦλάχιστον ἓνας στοὺς δέκα θανάτους (συγκεκριμένα 11% τῶν θανάτων) ἀπὸ τὴ στεφανιαία νόσο.

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Τηλεγράφων 189
114 72 ΑΘΗΝΑ